

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Година XXII — Број 484
Субота, 8. април 1961.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

ОПЕРАЦИЈА ЈЕ ГОТОВА! ПЛАСТИ-МЕСО ЈЕ ПОЛУТРАЈНО! МОЖЕ СЕ УКЛОНИТИ САМО ОВОМ МАШИНОМ!

ОДЛИЧНО ДОКТОРЕ! АГЕНТ КСАЈО СПРЕМАН ЈЕ ЗА ЗАДАТАК!

ОТИЋИ НАШ НА САТЕЛИТ ПОМОЋУ АСТРО-МЕХУРА! КАД СТИГНЕШ, НЕ ЗАБОРАВИ ДА ГА УЧИНИШ НЕВИДЉИВИМ! СРЕКНО, КСАЈО!

ХВАЛА, УЗВИШЕНИ!

МОЈ ЗАДАТАК: ДА ЗАУЗМЕМ МЕСТО ЧОВЕКА КОМЕ СУ МЕ УЧИНИЛИ СЛИЧНИМ! И ДА ПО СВАКУ ЦЕНУ УЋУТКАМ САТЕЛИТ НАУКЕ!

ЗБОГОМ, БРАЋО! ДАЈЕМ ЖИВОТ ЗА СЛАВУ НАШЕГ НАРОДА!

ДА ЛИ СВИ ОВИ КАЛЕМОВИ САДРЖЕ ПОДАТКЕ О ЛЕТЕЋИМ ТАЊИРИМА, КАПЕТАНЕ СПЕРЛИНГ?

ДА, ФЛАШЕ... И ТО У САЖЕТИМ ШИФРАМА! НАЈЗАД ЋЕМО ИМАТИ НАУЧАН ОДГОВОР ЗАГОРЕТКЕ!

ТАЈ ЕЛЕКТРОНСКИ МОЗАК ПРАВА ЈЕ БЛАГОДЕТ! НАЈЗАД СЕ ЗЕМЉА УЈЕДИНИЛА У СВОЈИМ НАУЧНИМ СТРЕМЉЕЊИМА!

ДА, НИЈЕ ВИШЕ КАО ШТО ЈЕ НЕКАД БИЛО! СВАКА ЗЕМЉА БРИЖЉИВО ЈЕ КРИЛА СВОЈЕ НАУЧНЕ ТАЈНЕ...

...И СВИ СУ РАДИЛИ ИЗАЗТВОРЕНИХ ВРАТА!

КАПЕТАНЕ СПЕРЛИНГ! ВИ БРАЦИЈЕ НА ОМОТАЧУ САТЕЛИТА! НЕПОЗНАТО ТЕЛО ПРИСТАЛО ЈЕ НА САТЕЛИТ!

АКО ЖЕЛИШ, ФЛАШЕ! АЛИ, ПАТРОЛА ЋЕ ГА ПРОНАЋИ... МА ШТА ТАЈ ПРЕДМЕТ БИО!

ДА ПОГЛЕДАМ, КАПЕТАНЕ?

НИШТА СЕ НЕ ВИДИ! ДОДУШЕ, ИМА УДУБЉЕЊА НА ОМОТАЧУ НЕВИДЉИВИХ НА ЕКРАНУ! ШТО ЛИ СЕ ФЛАШ ЗАДРЖАО?

СВЕ СМО ПРЕТРАЖИЛИ... АЛИ НИШТА НИ СМО НАШЛИ! ЈЕСТЕ ЛИ ВИ БИЛИ БОЉЕ СРЕЋЕ, ФЛАШЕ?

НЕ! МОРА ДА ЈЕ ДЕТЕКТОР ЗБОГ ПРЕТЕРАНОГ КОСМИЧКОГ ЗРАЧЕЊА ДАО ЛАЖНИ АЛАРМ!

НИШТА, КАПЕТАНЕ! ТРАЖИЛИ СМО ВИШЕ ОД ЈЕДНОГ ЧАСА!

ПОГЛЕДАЈ ГРАФИКОН, ФЛАШЕ! ДЕТЕКТОР ЈЕ ЗАВЕЛЕЖИО НЕКАКВО АТЕРИРАЊЕ НА САТЕЛИТ!

НЕШТО ТЕШКО ОКО СТОТИНУ КИЛОГРАМА ДОДИРНУЛО ЈЕ ОМОТАЧ САТЕЛИТА!

НЕ ЗНАМ, ФЛАШЕ! МОЖДА... ЧОВЕК!

МЕТЕОР ТЕ ТЕЖИНЕ ВЕОМА БИ ОШТЕТИО ОМОТАЧ! ШТА БИ ДРУГО МОГЛО ДА СЕ СПУСТИ НА САТЕЛИТ И НЕСТАНЕ?

У ОВОМ БРОЈУ:
ЉУБАВ И СТРАДАЊА — ОВАКО ЈЕ СИГУРНИЈЕ — МИТРАЉЕЗАЦ БЕЗ ВИДА — У СЛИЦИ И РЕЧИ — РАЗНЕ ВЕСТИ И ЗАНИМЉИВОСТИ ИЗ ЦЕЛОГ СВЕТА

ШИЉА НОВИНАР
Шиља одлучио да се бави новинарством на отицао до једног стогодишњака да о њему пише:
— Пре свега — рекао му је Шиља — да ли бисте могли да ми кажете чему треба да захвалите што сте доживели сто година.
— Пре свега томе што сам се родио 1861. године — одговори му мирно старац.

УВЕК ОПТИМИСТА
— Човек мора увек да буде оптимиста и да не види све црно. Сваку ствар треба да гледа с њене ружичасте стране — саветовао је Шубукле.
— Потпуно се слажем с тобом — рече му Попај — само бих молио да ми објасниш како изгледа та ружичаста страна код зубобоље.

ДА ЈЕ БИО ДЕВОЈЧИЦА
Једног дана у једну другу светског рата на фронту се нашли један поред другог Пера и Попај. Немци су страшно тукли из топова и бомбардовали из авиона. Одједном Попај чу како Пера уздише:
— Ех, да је моја мама била у праву, куд би ми крај био...
Попај искористи затишје и упита га шта је тиме мислио да каже. Пера га тужно погледа и одговори:
— Пре мог рођења, моја мама била је убеђена да ћу бити девојчица.

ДОСТА О БЕСПАРИЦИ
Седео Пера са тројицом пријатеља у кафани.
Један је уздахнуо.
За њим је уздахнуо други.
За овим трећи.
На то је Пера љутито узвикнуо.
— Када ћете једном престати да говорите о беспарици.

ОНДА НИЈЕ РЕКАО НИШТА
Гаја донео књижицу која је била пуна ономена. Ујка Паја се разговорпадно и изгредно за на сав глас.
— Шта ти је рекао ујка Паја? — питала га после Белка.
— Треба ми да изоставим све ружне речи?
— Наравно!
— Онда није рекао ништа.

БРАТ БРАТУ...
Имам једну идеју која вреди брат брату 20.000 динара — каже Попај чика Баји.
— А колико тражиш за ту идеју? — упита га чика Баја.
— Пет стотина динара у готову.

НАСТАВИТЕ СЕ

Прича о ЖЕНИ морнару

За време рата за независност, у јеку поморске битке између енглеске фрегате „Герриер“ и америчког ратног брода „Конститушн“, Џорџ Бекер — најнеобичнији морнар који је икад носио америчку морнаричку униформу — неуморно је пуцао на енглеске „плавокапуташе“ чија се палуба није видела од дима. У једном тренутку, док је пунио своју пушку, њен кундак затресао се од непријатељског картеча. Зрна су ударила толико близу да су му заувек „обележила“ десну руку.

Један морнар који је стајао тик уз њега нашао се мало грубо, као што је већ обичај међу поморцима.

— Срећан си ти! Сада ћеш имати чиме да се хвалиш пред цурама кад се вратимо у луку.

Мада је био прилично уплашен због таквог блиског сусрета са смрћу, морнар Бекер пренуо је у смех. Јер, Џорџ Бекер био је у ствари млада и лепа девојка Луси Брујер.

Луси Брујер била је једна од многих америчких жена и девојка које су се, преодевене као мушкарци, бориле у рату за независност. Међутим, она је једина која је служила у морнарици. За свој узор изабрала је Дебору Самсон која је своје ратне доживљаје описала у књизи „Успомене једне америчке девојке“. У њој је Дебора Самсон детаљно описала како је, преодевена у мушкарца, три године служила у пешадији. Од ње је Луси научила да се треба снабдевати с два пара веома тесног мушког доњег рубља које је

мењала уз највеће мере предострожности, марамама којима је чврсто обавијала прса и тесним прслуком — што је све допринело да сакрије своју припадност женском роду.

Пре него што се пријавила у морнарицу, Луси Бру-

јер је неколико дана провела свој нови изглед. Залазила је у крчме, ступала у разговор с непознатим особама на улици, хаскала с девојкама. Њене бојазни полако је нестајало: мушкарци су је примали као равнотелби а девојке су је ославља-

вале са „господине“. Најзад, сигурна да је неће препознати, Луси се пријавила у морнарицу под именом Џорџ Бекер. Униформа коју је добила идеално је одговарала њеним необичним потребама: широка морнарска блуза испод кратког комотног копорана, панталоне веће за два броја и широка шапка са заравњеним врхом и растреситом кратком перјаницом.

Пошто је одрасла на селу, Луси је често имала у рукама очеву пушку којом је плашила вране. Са мало вежбе, брзо је постала главни стрелац у одреду који је, после обуке, био додељен броду „Конститушн“. Њено борачко место било је на главној катарци, тридесетак метара изнад палубе. С те извијачке тачке она је „бирала“ кључне непријатељске морнаре кад би се енглески ратни бродови прикучили на домет њене пушке.

Борбени поклич „сви на своја места“ чула је први пут 19. августа 1812. године кад се њен брод сукобио са енглеском фрегатом „Герриер“. На њено велико чудо борба је није уплашила. Пунила је своју пушку, бирала непријатеља, испаливала и поново пунила пушку готово и не мислећи шта ради.

Три године провела је Луси на броду „Конститушн“ и за то време свега је једном дошла у опасност да је открије. Било је то њене прве ратне године, после победе њеног брода над непријатељском фрегатом „Јава“ недалеко од бразилске обале. Када је британски брод спустио своју заставу признајући пораз, Луси је

крнула низ лествице од ујади да би се спустила на палубу. У једном тренутку нога јој је изгубила ослонац, она је поснула и преко оградe пала у море. Морнари су јој добили појас за спасавање и извукли је на палубу упола мртву.

Два морнара стали су да скидају с ње мокру униформу. Скинули су јој копоран, али кад су покушали да јој свуку блузу, она је дошла свести и скупила довољно

снаге да викне како јој је већ добро и да је у стању да се спусти под палубу и пресвуче се без њихове помоћи.

Кад се рат завршио Луси се вратила родитељима у село и тек тада је свет дознао за њено учешће у рату и њене стрељачке подвиге. По наговору једног пријатеља Луси је написала своје успомене и објавила их у књизи „Жена морнар“, и то под својим правим именом. Књига је постигла огроман успех и била је распордата за веома кратко време.

Једина жена—морнар из америчког рата за независност завршила је своју каријеру као и све њене вршњациње: удала се, основала породицу и живела мирним, срећним животом све до смрти.

У ДУХУ ВРЕМЕНА

Швајцарски композитор Рихард д' Гид, компоновао је комад за клавир који се звао „Четири симптома“. Поједини ставови носе следеће називе: „Жута грозница“, „Срчани инфаркт“, „Енцефалитис“ и „Епилептична криза“.

ЗАШТО БЕЗ СЛИКА

Неки Пикасов пријатељ посетио га је у луксузној вили у којој су сви зидови били празни.

— Зашто нигде нема ниједне твоје слике? — запитао га је пријатељ.

— Ех, драги мој. Зар ти не знаш колико су сада оне скупе?

ШЕЗДЕСЕТИ РОЂЕНДАН

Поводом шездесетог рођендана, хумориста Тристан Бернар добио је хиљаде честитки. После тога је дубоко почео да размишља, како да се захвали свим тим добрим људима који су га се сетили. Најзад је проблем био решен. Дао је да се одштапа на неколико хиљада картончића текст: Од свих жеља које сам примио за свој рођендан, ваша ме је највише дирнула.

ДОМИШЉАТОСТ

Госпођа Елинор Тавиш, Шкотлањанка из Единбурга, пожелела је да научи грчки и да посети ову лепу земљу. Али, требало је прво набавити новац. Госпођа Тавиш—рачунајући на ауторско право — започела је да пише свој први роман. Ова списатељка, жељна знања и путовања, има 72 године.

СМРТНА КАЗНА ЗБОГ ОПОМЕНЕ

ЈЕДАН МОРНАР С БРИТАНСКОГ АДМИРАЛСКОГ БРОДА „АГОСИЕШН“ БИО ЈЕ ОБЕШЕН ЗБОГ НЕПОКОРНОСТИ СТОГА ШТО ЈЕ УПОЗОРИО СВОГ ОФИЦИРА НА ПОДВОДНЕ СТЕНЕ КРАЈ СВОГ РОДНОГ ОСТРВА СИЦИЛИЈЕ.

ИСТЕ ТЕ НОКИ „АГОСИЕШН“ И ЈОШ 2 РАТНА БРОДА КОЈА СУ ГА ПРАТИЛА НАЛЕТЕЛИ СУ НА СТЕЊЕ И ПОТОНУЛИ СА СВОМ ПОСАДОМ!

(22 ОКТ 1707)

НАЈВЕЋИ ТРУМЕН СРЕБРА

НА ОБЕТУ — ТЕЖАК 835 КИЛОГРАМА — НАЂЕН ЈЕ У ЕСПЕЊУ (КОЛОРАДО) 1894

7 НАРОВА

НА ЈЕДНОЈ ПЕТЕЉЦИ УЗРЕЛО ЈЕ У ВРТУ КЛАУДИЈЕ ЕЛКВИСТ У БЕКЕРСФИЛДУ (САД)

У КАМИНУ

У ПРЕДВОРЈУ ЗАМКА РЕБИ У ЕНГЛЕСКОЈ, НЕПРЕСТАНО ГОРИ ВАТРА ВЕЧ 700 ГОДИНА

Ripley's — Веровали или не!

НА ОКРУГЛУ КУГУ

У КОПЕНХАГЕНУ (ДАНСКА) СА ГРАЂЕНУ 1637. ГОДИНЕ ЗА АСТРОНОМСКУ ОПСЕРВАТОРИЈУ, ВИСОКУ 35 МЕТРА, МОЖЕ СЕ ПОПЕТИ САМО СПИРАЛНОМ ПЛАТФОРМОМ. РУКЦИ ЦАР ПЕТАР ВЕЛИКИ ПОПЕО СЕ НА КУЛУ И СИШАО С њЕ НА КОЉУ (1716)

МОСТ КОЈИ СЕ ГРАДИ СВАКЕ ГОДИНЕ

ЖЕЛЕЗНИЧКИ МОСТ У ДОЛИНИ ШТЕФЕНБАХ (ШВАЈЦАРСКА) У БЛИЗИ СТАНИЦЕ ТИФЕНБАХ ТОЛИКО ЈЕ ПУТА РАЗОРИЛА ЛАВИНА ДА ГА САД ДЕМОНТИРАЈУ СВАКЕ ГОДИНЕ И ПОНОВО ПОСТАВЈАЈУ СВАКОГ ПРОЛЕКА! ЖЕЛЕЗНИЧКИ САОБРАЌАЈ ОДРЖАВА СЕ САМО ЛЕТИ

© 1960, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ПРОШЛА СУ ЗЛАТНА ВРЕМЕНА

ест стотина становника француског села Фонтан трошили су 58 година бесплатно електричну струју, и то у неограниченим количинама. Електрична струја била је за Фонтан једини извор енергије а утрошена количина би била довољна за један мањи град од 12.000 становника. Најбоље од свега било је то што становници Фонтана нису давали за струју ни једну једину пару.

Привилегија овог села највише електрифицираног у читавој Европи, потиче из 1903. године, када је једна оближња електрична централа затражила да направи брану на једној реци коју су становници Фонтана сматрали за своје власништво. Са централом је склопљен споразум: село ће дозволити подизање бране ако му централа буде бесплатно давала струју.

Међутим, кад су 1946. године све електричне центре у Француској прешле у државно власништво, дирекција за електропривреду одбила је да призна старе привилегије и послала је селу рачун за 15 година уназад који је износио 340.000 франка. Председник општине једва је успео да спасе село од плаћања обећавајући да ће Фонтан, ако му се стари договори отпишу, убудуће редовно плаћати струју.

Али, кад су службеници дирекције покушали да у куће поставе струјомере, наишли су на огорчен отпор пред којим су морали да устукну. „Електрични рат“ између Фонтана и дирекције трајао је све до недавно и завршио се поразом села: дирекција му је укинула струју. Тек тада су становници, уздишући за прохујалим златним временима, дозволили да им се монтирају струјомери.

Ипак је забораван

Професор: Стално ми причате да сам јако забораван, а то није тачно! Ево, данас нисам заборавио кишобран, иако сам био у неколико кафана.

ОБАВЕШТЕНОСТ

Редакција великог британског дневника „Дејли мирора“, недавно је добила писмо од једног свог читаоца. Велики љубитељ шпагета пита редакцију када је у Италији жетва шпагета да би је у то време посетио.

Сви онама за које шарени свет циркуске шатре има мађијску привлачност — град Гејнесвил, у Тексасу, учинио би се најзанимљивијим местом на свету.

Грађани Гејнесвила с поносом истичу да је њихов град једини у свету који има циркус у коме као артисти наступају домаћине, фармери, учитељи, професори — људи свих узраста и занимања. Спретни као прави циркуски артисти, они ходају по затегнутој жици, преврћу се на трапезу, језде стојећи на леђима белих коња и збијају клоуновске шале. Међу звездама Гејнесвила налази се, поред осталих, и један бивши шериф. Циркус је отворен свим грађанима Гејнесвила, али под једним условом: нико не сме да захтева никакву новчану награду, јер су све његове „звезде“ аматери који се овим баве из чистог задовољства и имају друго,

ГРАД ЉУБИТЕЉА ЦИРКУСКИХ ВЕШТИНО

стално занимање од кога живе и издржавају своје породице.

Сваког дана чланови циркуса вредно вежбају под будним оком једне домаћице која истовремено обавља дужност костимографа.

Аматерски циркус у Гејнесвилу постоји и ради 30 година. За то време зех се ставио

нека врста циркуске традиције, тако да извесне породице стално дају играче на жици, друге веште јахаче, треће гимнастичаре. Врата циркуса отворена су и деци. Она најпре помажу у разним ситним пословима око одржавања циркуса и уче разне лакше вештине. Свако дете које има талента може бити сигурно да ће једног дана наступити као нова „звезда“ ове необичне циркуске арене.

Рат и велики пожар који се догодио 1954. године, приморали су циркус да привремено затвори своја врата. Међутим, циркус је брзо био обновљен на велику радост града и околине. Јер, сваке суботе по подне шарена поворка циркуских кола напушта град да би преко недеље уметници-аматери приредили представу у неком оближњем насељу. Приход од представе служи искључиво за одржавање циркуса и набавку одела и потребних реквизита.

6.000 ВРСТА

Према подацима здравствене организације, данас у свету постоји, ни више ни мање, него 6.000 различитих средстава за умирење — у таблетама и у капљицама. У Сједињеним Државама се годишње изда 37 милиона рецепата за набавку ових средстава.

ЉУБАВ И СТРАДАЊА

МИКИМОТА

УМЕТАЊЕ СЕДЕФА У ШКОЉКУ. СЕДЕФ СТВАРА ФИНЕ БИСЕРЕ; — ГОРЕ: МИКИМОТО

У чувеној чарапи Микимото нашло се крајем 1890. године доста новца за плаћање рачуна. Трговина тестом је доносила добру зараду а продаја уловљене рибе му је омогућавала експерименте при одгајању бисера.

Над породичном срећом наднела се само једна сенка. Мало пре краја године Микимото се разболео од напора да ишчупа тајну о бисерним шкољкама, Његова жена Ума му је доносила чај, масирала му болне удове, слушала га и храбрила.

— Не знам шта више да предузимем — говорио је Микимото. Лутам у мраку. Прво сам покушао да у шкољке ставим комадиће разбијеног стакла или грчарије. Али оне су их избацивале. Затим парчиће седефа које сам поставио по иницијалима шкољке. Поред тога свакога постоји неко доба које више одговара него друго. А које је то? Две, три или четири године? Све сам покушао, све.

Експерименте је извршио са хиљаду шкољки у Јиммио Мару, које је дугачким конопљаним узцима везао за дно мора. Затим му је пало на ум да би боље успео покушај у узнемиреној, узбуњеној води Тобе. Свим преосталим новцем Микимото је купио шкољке, натоварио на леђа и однео их у Тобу. Вода је ту била многу дубља и немирнија. Уместо да веже шкољке ставио их је у бамбусове корпе које је велико камење повукло на дно.

— Јадни Микимото-Сан — говорили су стари пријатељи — померио је памеху сигурно...
Када је завршио посао вратио се кући и пао у постељу. Осетио је страховите болове и решио се да дигне руке од тог посла. Није ли за њега важнија угодна топлина, домаћег огњишта. Требало је напустити све пројекте и остати код куће да ради у трговини тестом и зарађује да би издржавао породицу. Једном, уносећи му шољу чаја Ума клече поред свога мужа и упита:

— Ако ми дозволиш, драги супруже — попила бих шољу чаја с тобом.
— И ти си се доста напатила поред мене — промрмља он. Шта би рекла ако све напустим и посветим се само трговини тестом?
— Да напустиш све своје снове?
— Говоре да сам луд.

— То није важно. Причај ми о својој новој замисли.
— Попрештели смо од почетка — поче он пошто је почео гутљај чаја. — Покушали смо да зачнемо бисер нечим што није бисер. Да би се он створио мора се поћи од бисерне честице. Узели смо седеф из унутрашњости бисерних шкољки и њима ћемо се послужити за наш следећи експеримент. Добијено зрно ћемо назвати вештачким бисером мада ће

оно у ствари бити право, јер ће његово језгро бити седефно.

Ума му је дала за право и Микимото је одлучио да већ сутра отпочну.

Ујутру су обоје отишли чапцем до свог одгајалишта у Нишика Ура. Дућан су препустили деци и старимајци. Понели су шкољке свеже осемењене светлוצвним комадићима седефа.

Радили су цео дан а затим се вратили у Тобу.

Једна њихова ћерка је убрзо дотрчала и у даху рекла да је дошао неки човек из Јиммио Мара и јавио да је црвена пљима продрла у пристаниште и уништила све њихове бисерне шкољке.

Занста све шкољке су биле покривене финим црвеникастим прахом и мртве. Пропале су четири године мукотрп радом. Микимото је финансијски пропао и више ни где није могао да добије кредит.

— За мене је ово крај! — рече он очајним гласом.

Напустио је дом и место и отишао на државно пољопривредно добро у околини Тобе. Али ту није могао дуго да се задржи па је написао Уми да жели да се врати.

Једног дана добио је од ње писмо које га је расплакало:

„Не враћај се још — писала му је она. Ове године нећемо моћи да исплатимо наше дугове и боље је да се не појављујеш. Ако повериоци буду долазили рећи ћу им да не знам где си. Не заборавај да те волим. Не враћај се пре пролећа, преклињем те.“

Вратио се у Тобу једне пролећне ноћи. Породица га је дочекала раширених руку али га суседи нису видели. Криво се као каква зликовац. Желео је да види своја одгајалишта у Нишика Ура и Ума се понудила да га отпрати.

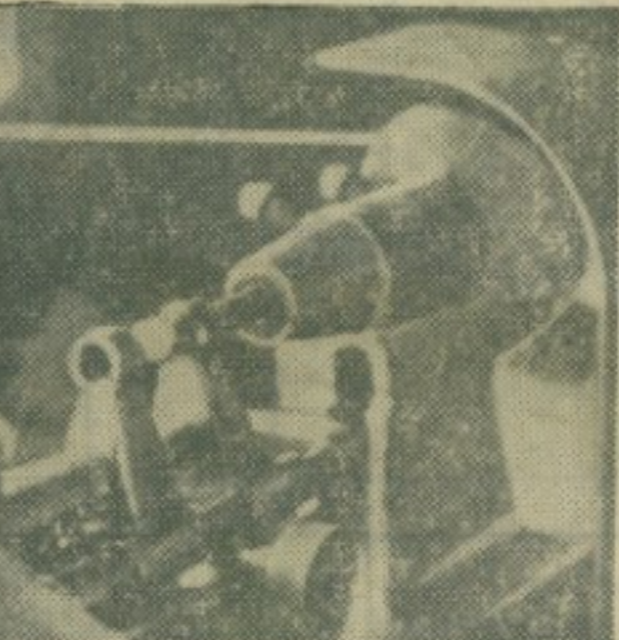
Било је то јула 1893. године. Прошло је већ пет година откако је потопио своје прве шкољке везане за конопљане узнице. У зору су изашли у двориште окупано сунцем и ушли у чамац на оба-ли.

Ускоро је пронашао своје корпе, извадио неколико и узео две три шкољке у шаку. Затим је одвезао до острвца у заливу.

— Уморан сам — рекао је Микимото — одморимо се мало.

Микимото се опружи и осети да топлота песка продира у његово исцрпљено тело. Изненада је Ума јекнула као

СПЕЦИЈАЛНА СПРАВА ЗА БУШЕЊЕ РУПЕ У ЗРНУ БИСЕРА.

да је неко ударио и кринула:

— Хеј, чуј!

Подкочио је као опарен и отрчао до ње. Згрчена у песку, с ножем у једној шаки и шкољком у другој, отворених уста, она је пиљила у један блистав бисер.

— Најзад — узвикнуо је Микимото и орушио се у песак. — Успели смо!

Проверио је старост и врсту шкољке. Била је из корпе са шкољкама у које је убачен комадић седефа. Дрхтајућим прстима отворио је још четири шкољке. У свакој од њих налазио се по један јајаст бисер. Нема сумње, Микимото је први човек на свету који је створио бисер. У његовом гласу се ипак осећао призив разочарања:

— Нису округли!

— Није важно — рече му Ума. — Ти си први произвео бисере. Зар није тако? Произвео си један бисер помоћу другог. Зар је важан облик? Једног дана ћеш добити и округле.

Новост се муњевито пронала целим Јапаном. Бисери нису били округли али је Микимото открио начин да подстакне шкољке да производе драгуље. Сложио се са Умом да тренутно није толико важан облик колико добити

што више јајастих бисера како би учврстили домаће финансије.
Да би се заштитио од бескрупулозних варалица исплатио је помоћу позајмица од добрих пријатеља све дугове и онда горда чеља прошао улицама Тобе. Његов главни циљ је био да нађе погодно место за шкољке.

Острво које је желео да купи звало се Татоку. Са своја два брата и једним Уминим, Микимото је образовао центар у Татоки и одмах су се латили посла. Пренели су тоне камења, песка и цемента да би озидали корита у којима ће почивати шкољке у својим корпама.

После тога су морали да прокрстаре целу област Шима да би нашли шкољке. Накупили су око 10.000 комада. Са много пажње и великом вештином отворили су сваку шкољку и унели по ко мадић седефа у њу. Затим су шкољке смештене у корпе у којима је требало да проведе четири године да би их изхраниле страном телом што ће се једног дана претворити у блистави бисер.

Микимото је знао да ће добити само бисер јајастог облика али је своју жудњу за савршенством морао помирити са зарадом. Пре него што буде утрошио нове године за проналажење начина да добије округли бисер мораће да обезбеди капитал.

Једног јутра, док је Микимото у чапцу посматрао шкољке дотрчала је једна од његових ћерки и позвала га:

— Ото-Сан, Ото-Сан, дођите брзо кући!

Са неколико завезаја стигао је до обале где је од ћерке која је плакала сазнао да је његовој жени зло. Затекло је Уму како се на старарици грчи од болова. Имала је грозницу а пулс јој је био узбран.

Ујутру је болесница пренета у болницу у Киоту где су је прегледали најбољи лекари и утврдили да бољује од стомачне инфекције и да је потребна операција. Хирушка интервенција је извршена и нагледало је да је успела. Међутим, трећег дана је дошло погоршање. Шеф лекара је позвао Микимото и рекао му да више нема наде. Болесница је такође осећала да ће умрети.

Изломљен болом отишао је у њену собу и пао на колена поред постеље.

— Не треба да плачеш, драги мој супруже, — рекла је и узела његову главу у своје слабе руке, па наставила: — Не плачи. Погледај. Моје очи су суве.

На њеном лицу више није било патњи. Добила је поново израз озарене лепоте.

— Не плачем — додате она — јер сам срећна. Имала сам леп живот поред тебе који си ме волео изнад свега на свету. Добила сам петоро деце и сви су снажни и здрави и они нас воле. Треба да наставиш твоје радове. Немој

да поклекнеш. Мисли на оно што имаш да урадиш.

— Без тебе не знам да ли ћу имати снаге — рече он погнуте главе.

— Бићу увек с тобом. Ти то знаш. Твој следећи задатак је да начиниш округли бисер. Када из шкољке будеш извадио прво округло зрно делићу с тобом твоју радост.

Глас јој је био тако слаб да га је једва чуо. А она се још једном насмешила и њен живот се упасио.

Микимото је имао тек 38 година али се више никад није оженио, остао је веран и мртвој Уми. Живео је сам још 60 година и са још више страсти радио. У својим одгајалиштима имао је 1902. године већ 250.000 бисерних шкољки. Био је то надљудски посао али га је обавио са својом браћом и зетовима.

Микимото је често путовао да би проширио тржиште и убедно јапанске трговце да је и вештачки бисер исто тако леп као и природни.

У јануару 1905. године имао је већ милион шкољки осемењених на разноврне начине. Трговина се проширила али је Микимото добро знао да ће праву победу постићи тек кад одгаји округли бисер. То је постала његова фиксација.

Крајем јануара 1905. године црвена пљима је поново напала његова одгајалишта убијајући све на свом путу. Шкољке је поставио врло дуго боко и мислио је да су у безбедности. Читавих месец дана ветар није дувао да потисне пљиму црвених паразита према пучини и шкољке су почеле да умиру. После неколико недеља угињило је 850.000 а нису дале ни један бисер. Жалови су били покривени црвено обојеним шкољкама, а њихова унутрашњост се распадала.

Требало је почети све изнова а он није имао више ни снаге ни пребијене паре. Тајна округлог бисера је још била неодољива. У очајању је ишао обалом којом се ширио смрад трулежи. Што нема Уме да га погледа и посаветује?

Почео је да отвара мртве шкољке и да разгледа њихову унутрашњост надајући се чуду. Данима је тело шкољке у радио. Прсти су му већ били згрчени а леђа савијена. Одело мокро а и гвад га је мучила. Сам, окружен гомилом мртвих шкољки осећао је да је трагање безуспешно. Остао је свега још неколико десетина корпи а спуштала се ноћ.

Узео је још једну шкољку и засекао је ножем. Њене стране су се одвојиле. У унутрашњости није било бисера али је на њеном телу видео ожиљак. Хитрим потезом распорио је тело шкољке и — занемео од дивљења. У њеном стомаку је пронашао потпуно округли бисер за којим је чезнуо целог живота!

Рука му није уздрхтала. Ума није била ту да подели са њим радост и умор га је сломио. Брзину је у плач.

Пажљиво је проверио знаке на корпи. Шкољка је припадала групи код којих је седефини комадић постављен усред живог ткива у стомаку шкољке. У том најосетљивијем делу излучени седеф је потпуно правилно омотао страном телом.

Отворио је још пет шкољки и угледао исто чудо. Ноћ је била пала, а он је на длану држао шест округлих бисера.

То више није била случајност или срећа. Још један пут је покушај претворио у победу, у највећи тријумф.

Хладна ноћна влага га је пробјавила. Изненада осети страх. Ако му неко украде тајну? Усамљеност га је убијала.

Брижљиво је замотао своје бисере, ставио их у цип и кренуо за Тобу. Код куће је скинуо мокро одело, окупао се и обукао свој најлепши кимоно. Затим се лагано попео до храма на врху брега и пред гробом своје жене клекло.

— Пронашао сам округли бисер у нашим шкољкама — прошаптао је. — То је тајна коју знамо само ти и ја.

ШКОЛА У ЦУНГЛИ

бијали о њене зидове и истицали њихову белину у мраку који је освајао цунглу околу. Схватио сам то као симболику: светлост просвете је допра у мрак цунгле.

У школи је већ био завршен рад тога дана, и ми смо се побринули за преноћиште у маленом мексичком селу на падини.

Следећег јутра, веома рано, дошли смо на врх, у школу. Призор је био импресиван. Ништа налик дотле нисам видео. Од школе је пуцао видик на стотине километара унаоколо: виделе су се долине, понори и планински врхови. Облаци су такође пролазили, котрљали се, поред нас, тако да су повремено школу обавијали као неки вео.

Маестро, како ту зову учитеља, знао је нешто енглески и он нам је пожелело добродошлицу. Затим нас је представио својим ђацима.

Учитељ ми је рекао да су већина његових ученика потомци древних Запотека. Поносили су на своје порекло, које воде од времена када је Кортес освајао Мексико. Известан број деце је говорио шпански, друг* су знала само свој матерњи језик — неки племенски локални дијалект.

Писац овог чланка, Мортон Слоун, годинама је био сниматељ једне филмске компаније. Позив му је омогућио да види многе земље и занимљиве људе.

ре извесног времена, посао ме је нанео у мексичку државу Оахаку. Требало је да посетим једну необичну школу у цунгли, на врху планине. Нашао сам једног младог водича, Мексиканца, и кренули смо мојим ципом.

Узани планински пут био је повремено непроходан за аутомобил, на другом месту велико дрво, пало преко пута, препречило нам је пута. Уз велике напоре, после још неколико неприлика, стигли смо на врх планине, и то баш у тренутку када је сунце залазило и мрак почео да осваја цунглу.

Пред нама се указала дуга бела кућа покривена ћерпичама — школа на планинском врху. Зраци су се од-

НЕ ГУБИ ВРЕМЕ...

У Бечу постоји „удружење градитеља модела малих возова“ које суботом и недељом излаже своје рукотворине. Изложбе су увек веома посећене.

Компликована постројења шина, црвени и зелени сигнали, мостови изнад понора, тунели кроз брегове, железничке станице, хале са локомотивама, скретнице — то је све о чему сања десетогодишње дете. Али тај рај није ту само за децу, него и за очеве. Има истине у оном шаљивом цртежу на коме је приказан отац како се игра електричном железницом, док мали син стоји поред њега и плаче.

Минијатурне електричне железнице изгледа да су у првом реду забава одраслих, ако је веровати онима који су просто опседнути великом љубављу према малим возовима. Број оних који уживају у тој разоуди изгледа да није мањи од броја филателиста.

Грађење малих локомотива је врло компликован посао који траје и по годину дана. Мора да се зна металски занат и посао на струју ако човек хоће — а то је питање части сваког члана Удружења — да све, чак и електромотор у унутрашњости локомотиве направи сам.

Посао почиње студирањем плаве фотографске хартије, која се добија у фабрици локомотива, помоћу које се узимају тачне димензије оригинала, јер модел треба само

ВЕЛИКА ЉУБАВ ПРЕМА МАЛИМ ВОЗОВИМА

по величини да се разликује од свог „великог брата“. Израда железнице једног пасионираног градитеља нема ничег заједничког са електричном локомотивом купљеном у радњи играчака.

Ова се и покреће друкчије него фабричка, не скакуће ка да се укључи у коло струје, него се покрене лагано и трмо, а исто тако и стане. Као права локомотива она вуче своју властиту тежину и тежину причаћених вагона испрва сасвим лагано па тек онда све брже. У унутрашњости малих вагона налази се мате-

рија која надокнађује тежину и уједно обуздава превелику снагу електромотора.

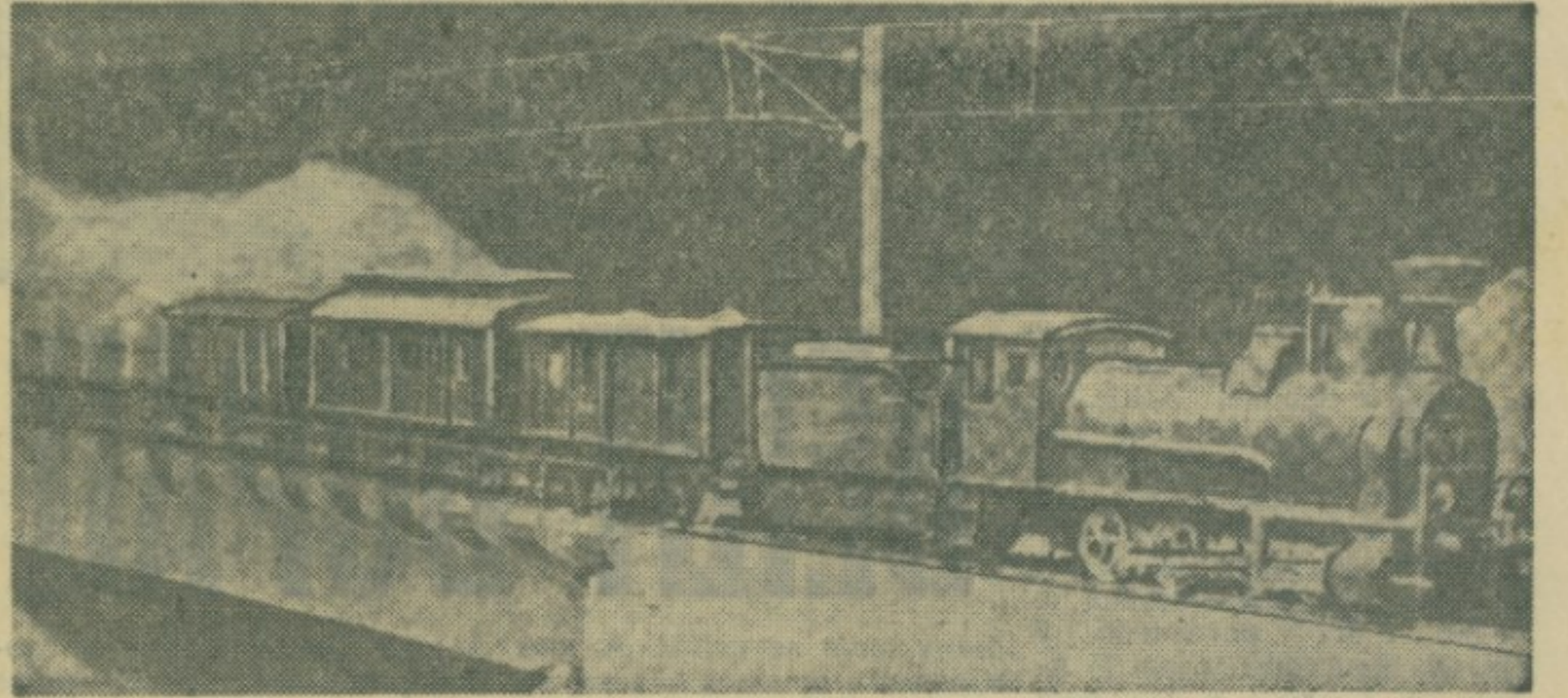
Вагоне ипак градитељи купују готове у радњи. Да их сами праве било би сувише лако — јер они хоће да решавају само проблеме.

Многи лекари, адвокати, трговци и људи свих могућих професија толико су обузети овом „игром“ да јој посвећују све своје слободно време.

Градитељи се нису ограничили само на моделе железница, они граде и бродове: је-

легантне јахте, подморнице и разне продукте своје маште. Ово ново поље рада придобило је у последње време многе људе и сада већина чланова удружења гради и железнице и бродове.

Сви они нису само чланови појединих удружења, него су и интернационално организовани. Људе који са љубављу раде овај посао не очекује ни награда ни захвалност него само признање другова а они су међу собом строги критичари.

Једну од занимљивости Париза представљају и антиквари са својим радњама — „лименим кутијама“ херметички затвореним ноћу, чији поклопци дању служе као кров.

Роберт Бутен има такву своју радњу у непосредној близини цркве Нотрдам. Као и сви његови другови и он свако јутро долази из другог краја Париза да је отвори. Ту је и столица на којој преседи цео дан. Али док чека муштерије он није беспослен: везе или штрика. Запитан како је научио ове послове одговорио је:

— Дошао сам из француске провинције Маре Поетвин, која је некад била мочвара. Пошто је то био предео пун влаге људи су целе зиме везани за кућу. Из дугог времена почели су да везу и штрикају.

Бутен је врло вешт радник и не мора да гледа у свој штрикерај. Веома радо везе гоблене од којих је велики број откупљен и однесен у разне крајеве света.

ДА БИ БИЛО ЛАКШЕ...

На пијаци у Риму први пут је виђена једна кућна помоћница са такозваним „воки-токи“ апаратом, ручним радио-телефоном, преко кога је разговарала са својом послодавком извештавајући је о ценама намирница. Апарат има домет од свега 400 метара и довољан је за везу између помоћнице и њене газдарице.

WALT DISNEY'S ШВАЈЦАРСКИ РОБИНЗОНИ

Носорози живе у великом делу Африке, Азије и неким острвима Индијског океана. Иако се тврдило да их постоји више врста, у Африци, по мом мишљењу, има их само две. Разлика је једино у броју рогова: имају их два или само један. У Азији су разлике у величини и боји много јаче између носорога који живи на континенту и оних на острвима. Једнороги носорог са Југа Јаве је леп и бео. Донедавно се сумњало да он постоји у планинама и у баруштима на југу Јаве. Чак се тврдило да је то само прича, али када су храбри ловци убили два онда се свет уверио да они заиста постоје. Кожа једног од њих, која је донета као трофеј у Америку, учинила је крај свим сумњама.

Никад нисам видео да носорог буде оборен првим метком. Требало је увек пуцати најмање двапут. Ако је погођен и у неки од главних органа, он може да побегне или да не падне одмах. Ако је рањен у стомак или у плућа, у стању је да побегне брзо и може се наћи мртвим или у ропцу тек после неколико дана.

Кад је погођен само једним метком, он угледа ловца и јурне на њега. Тешко онеможе ко промаши други пут и ко из било ког разлога не може да умакне. Животиња га набоде на рог и баци у ваздух, а кад падне на земљу гажењем направи праву кашу од њега. Многи су животом платили несигурност при нишањењу.

Упркос својој величини, носорог је веома вешт борац. Дешава се да он пред опасномешу изводи неку чудну игру. Пре него што јурне невероватном брзином, он се врти у круг док не утврди правац ветра.

Имао сам прилике да се лично уверим у огромну виталност носорога. Један од бољих ловаца које сам упознао, стари Африканац Ваддинг, страх цунгле, велики уништавач лавова и слонова, сукобио се пред мојим очима са носорогом-женком. Погодио ју је првим метком усред чела. Уместо да падне, она је почела да се окреће у круг. Када је према ловцу окренула бок, други метак ју је погодио у стомак. Није пала већ је јурнула на ловца. Ни трећи метак није успео да је заустави. Наставила је да трчи и пала тек пред Ваддинговим ногама. Одрали смо јој кожу одмах и ја сам установио да је сваки од метака који ју је погодио био смртоносан.

Носорог готово увек јурне на ловца. Али, треба знати да је овај избузумљени напад у почетку само покушај бекства. Животиња када бежи, увек бежи низ ветар да не би оставила мирис за собом. А ловац баш обично иде уз ветар. Тако долази до тога да животиња увек трчи ка ловцу чак иако није утврдила где се он налази. Зато овај први покушај бекства у

ВЕШТ БОРАЦ

свему личи на напад. А, чим животиња примети човека, то више није бекство већ стваран напад, жеља за борбом. А носорог се увек бори на живот или смрт.

У ствари, као и све животиње цунгле, и носорог избегава борбу с човеком. Једино је он раздражљивији од других.

Близина баре је најомиљеније место за носорога. Највећи део дана проведе спавајући у хладу, чекајући ноћ да би отишао на пашу и на воду. Обично живи у долинама, али, имао сам прилике да их видим, и на планинама, до 3.000 метара надморске висине. Обично не иду у групама као слонови. Врло ретко се могу срести неколико њих заједно. Више воле да живе сами или у паровима.

У међусобним односима влада несталност — час су мирољубиви час ратоворни. Не само да се мужјаци туку један с другим и женке међу собом, него оне врло често нападају мужјаке, што иначе није својствено животињама. А и мужјаци такође нападају њих.

Борба носорога је незабораван приказ. Најпре почну да даху, затим спуштају главу, раздиру земљу својим роговима и одједном јурну брзином која се према тежини њихових тела не може никакo ни замислити. Све што им се тада нађе на путу збрисано је. И тако се сударе. Чује се такав прасак да се чини као да су поломиле кости. Али, ништа од тога.

За време борбе стално држе погнуте главе вероватно да би заштитиле своје грло, једино место на њиховом оклопеном телу, где им је кожа мека и нежна.

Ове борбе се воде до бескраја. Посматрао сам једну која је трајала непрекидно четири часа, а завршавају се обично без проливања крви или са безначајним ранама, пошто оба противника имају исти оклоп — непробојан и еластичан.

Ловци су ме уверавали да се носорог упушта у борбу са слоном. Што се мене тиче, ја сам увек гледао како они пролазе један поред другог савршено равнодушно. А ако заиста дође до такве борбе — носорози су увек нападачи.

Носорога је знатно лакше ухватити него нилског коња или слона. Јама је најпогодније средство за то. Постоји такође и хватање у мрежу, али тај начин није сигуран и чак може бити врло опасан. Ја сам само једном успео у Азији да ухватим носорога у мрежу али сам изгубио два човека.

За ловљење носорога није тешко изабрати место и ископати јаму, пошто они обично иду увек истим путем од

појила до паше. Као и слонови, они куда прођу руше све пред собом и праве путеве. Можда из лењости, они радије користе путеве које су већ пробали слонови. Поред тога, иако не живе у групама, често више њих ите истим путем. Али постоји и пут резервисан само за једног носорога или један пар, мужјака и женку или мајку и младунче. Да ли ће ико разумети носороге?

Првог носорога уловио сам на Јави. Било је то некако случајно, без икаквих припрема. Налазио сам се у том крају света тражећи мајму-

не. Када ми се указала ова прилика, нисам хтео да је пропустим. Сваког јутра, по навизи, животиња је ишла на једно језерце да утоли жеђ и да се окупа. Увек је излазила на истом месту из шуме, а при повратку ишла другим много краћим путем. Ископао сам рупу на овом другом путу. Провео сам ноћ међу гранама једног дрвета, нестрпљиво очекујући да се појави моја прва жртва. Најзад, она се појавила. Зауставила се неколико пута пре него што је дошла до воде. Чуо сам последице како пије, али, супротно свом обичају није ушла у воду, можда и зато што је дан био одмакао, или ју је нешто друго опомињало на опасност. Ишла је опрезно и необично полако. На тридесет метара од јаме, она се зауставила и, јасно сам видео, била је узнемирена. Али, када сам из своје ловачке пушке опалио два метка, она потрча у сусрет својој судбини.

Теже је ставити у кавез носорога, него нилског коња. Био сам принуђен да оставим своју летовицу, јер то је била жена, две пуне недеље у јами и да је подвргнем строгом режиму: давао сам јој врло мало хране и још мање воде. Рачунао сам да ће се бар мало навикнути на присуство људи, који су јој сваког дана доносили понешто за јело. Кавез, који смо припремили и најзад донели до рупе, био је невероватно чврст. Она се одупирала три цела дана и попустила је тек када се осетила изнурена од глади и жеђи.

Кад се већ наша у кавезу, попила је једну за другом преко 20 кофа воде. После великих напора извукао смо кавез из јаме, а пут до обале трајао је шест пуних недеља.

★
Жозеф Делмон провео је око 20 година ловићи звери за разне зоолошке вртове по свим континентима. Своје доживљаје објавио је у књизи под насловом: „Двадесет година око света“.

Средином 19. века два човека — један стари граничар и неки трговац — сукобили су се са америчком владом око једне стене. Она је у неку руку представљала мало чудо природе: била је од чистог бакра и вековима је лежала упола затрпана у благишту крај реке Онтонанган, на једном полуострву Великог горњег језера.

Године 1667. француски мисноари донели су Лују XIV, као неку врсту успомене, комадић чистог бакра одваљеног од готово три тоне тешке стене. Приче о њој које су касније ширили разни истраживачи запалиле су машту многих Американаца. У првој половини 19. века бакарна стена постала је национална знаменитост и многи авантуристи савали су о богатству које би их очекивало ако би успели да стену превуку из дивљине у цивилизацију.

Један од тих авантуриста био је и Џејмс Кирк Пол, некадашњи лађар са Мисисипија и сточар. У лето 1842. године Пол је први пут чуо за бакарну стену. Одмах је купио пар мази и кренуо према Великом језеру. Ускоро је своје мазге трампио за кану од брезове коре и неки Индијанци из племена Чипева однели су га до реке Онтонанган.

Кад је стигао до бакарне стене Пол је схватио због чега његови претходници нису успели. Масивна бакарна стена налазила се 40 километара далеко од ушћа реке у језеро, а последњих десетак километара речног тока, због брзак и подводних хридина, није било пловно чак ни за кану. Превући стену сувим било је такође немогуће јер је и самом човеку било тешко да се пробаци кроз густе шуме. Пол је због тога одлучио да сагради колибу, да ту презими и сачека пролеће кад река од отопљеног снега набуба.

Али, он није ни слутнио да о бакарној стени сањају још многи — између њих и Џу-

РАТ ОКО БАКАРНЕ СТЕНЕ

лијес Елдред, један богат трговац из Детроита. Две године пре Пола, Елдред је долазио да види стену и тада је оценио да су му за њено превлачење потребни и људи и опрема. По повратку у Детроит саградио је нарочита кола за превоз која су се могла раставити у више делова и купио железнички теретни вагон довољно велик да се стена смести у њега.

У пролеће 1843, Елдред се вратио на реку Онтонанган са

СТАРИ ПАРК

Најстарија кућа у Београду саграђена од такваног тврдог материјала потиче из 1824. године. Она је била својина кнез Милошевог лекара Ромите. Налази се и сада у склопу зграда код Губереваца и позната је под именом „докторова кула“. У тој околини на простору где је данас Државна болница и Војно-медицинска академија постојао је „правитељствени виноград“ који „никакву хасну не приноси“ јер је већ „уполак упарложен“. Ту је требало да се „по плану“ подигне парк јер „публику београдски никаквог јавног места за шетњу и увеселеније“ није имао. А то место од Београда „као главне столичне вароши“ није много удаљено.

Само, са извођењем радова ишло је споро јер се „овакви посао у отечеству нашем није још израђивао“. Предложено је да се парк засади кестеном, липом, платанима и другим „распрострањавајућим дрвем“. Јер кад би се „плодна дрва у оваквој башчи засадила не само плод него и сама дрва не би се могла довољно бранити“.

Још је остало неискитано да ли је и како остварен овај план али је тај комплекс земљишта на веома лепом месту Београда остао читаво пола века слободан.

Необична несрећа

У Кингстону, на острву Јамајци, настрадао је недавно деветнаестогодишњи Дејвид Кларк. Смртоносни хитац из пушке „опалила“ је једна свиња која се чешала о зид куће на који је било наслоњено оружје. Напуњену пушку оставио је на том месту један полицајац да би се напиво воде са чесме у Кларковом дворишту.

Није неко чудо...

Није чудо што у Њујорку нема довољно великих хотела јер од 1931. године када је отворен чувени хотел „Валдорф асториа“ није подигнута ниједна слична зграда. Недостатак треба да надокнади нов хотел, један од највећих на свету, са 2.000 соба, чије ће грађење почети овог пролећа. Зваће се „Америкен“ и до маја 1962. треба да буде отворен. Рачуна се да ће трошкови достићи 50 милиона долара.

Верлен — гостионичар

Гостионичар код кога је Пол Верлен, француски песник, свакодневно ручавао али не и свакодневно плаћао, дочекао је једном песника зрачећи од среће:

— Замислите, неки господин који није хтео да каже своје име дао ми је данас за ваше будуће ручкове хиљаду франака! То ће бити довољно за читаву годину.

Песник је био одушевљен, али је одмах повикао узбуђено:

— Овамо парел!
Гостионичар је оклевао а Верлен му је тада предложио:

— Дајте мени 500 франака и никад ме више нећете видети.

Гостионичар је задовољан, прихватио песников предлог.

целокупном опремом и на-
шао на Џејмса Пола како се-
ди на врху бакарне стене с
пушком у руци.

— Први који додирне стену
остаће без главе — за-
претио је стари граничар.

После дугих нагезања тр-
говац је пристао да плати
Полу за „његову“ стену под
условом да му овај помогне
у транспортовању бакарне
громаде до обале језера. Пол
је пристао. Више од два ме-
сеца крчили су они пут кроз
густу шуму. Најзад су сти-
гли до места одакле је река
била пловна и довољно ду-
бока за стену коју су на-
товарили на сплав.

Али, на језеру их је че-
кало изненађење: један офи-
цир, службеник министарства
војске које је такође било
заинтересовано за бакарну
стену, захтевао је да му је
предаду јер је стена имови-
на државе. Официр је махао
наредбом министарства, а
Пол својом пушком. Иако је
имао мали бојни брод с два
топа, официр није прибегао
силу јер су на супротној о-

бали вребали Индијанци,
спремни да се умешају у су-
коб, а он није био сигуран
да би могао и с њима да се
понесе. Елдред, вешт трго-
вац, и тада је нашао излаз.
Предложио је да откупи сте-
ну и од државе, на што је
официр, да би бар донекле
ујачио свој пораз, пристао.
Полу је Елдред платио 1.765
долара — три пута више но
што је стена била касније
процењена на тржишту.

Шест недеља касније, Ел-
дред је са стеном стигао у
Детроит. Огромној гомили ра-
дозналаца он је на приста-
ништу изјавио да ће већ од
идућег дана моћи да разгле-
дају његово „чудо“ уз ула-
зницу од четврт долара. Ме-
сец дана људи су се тиска-
ли да би видели и додирну-
ли бакарну стену, а онда је
интересовање за њу преста-
ло. Елдред се таман спре-
мио да са својом стеном, ко-
ја му је изгледала као неис-
црпан златан рудник при-
хода, крене на „турнеју“ по
Америци, кад је стигла од-
лука владе да му се стена
одузме.

Неколико година водио је
трговац спор са америчком
владом око бакарне стене.
Најзад, схвативши да је ин-
тересовање публике за ње-
гово „чудо“ одавно нестало,
пристао је да му држава на-
докнади трошкове око пре-
влачења стене из дивљине у
цивилизацију. Док је он во-
дио борбу с владом, његова
трговина отишла је низбрдо
и он је, после седам година,
умро у највећој беди.

Граничар Пол прошао је
много боље. Новцем добије-
ним од трговца отворио је
крчму у Онтонангану. Своје
госте забављао је причама о
томе како је сасвим сам, без
иједије помоћи, превукао ба-
карну стену до језера где
се, готово голорук, супрот-
ставио бојном броду.

Бакарна стена, која је то-
лико дуго испуњавала снове
о богатству многих људи,
лежала је занемарена 17 го-
дина у дворишту министар-
ства војске, а затим пренета
у Смитсонов научни институт
где се и данас налази.

МИТРАЉЕЗАЦ

Ишли су кроз маглу у којој се гу било све — и планинска речница што се котрља низ стене и брда око ње поседнута Немцима. Они су били и доле, у подножју косе којом су се нечујно и тихо спустили њих тројица добровољаца. Није се знало да ли ће Немци, под покровом магле, кренути у напад на положаје Друге далматинске која је штитила прелаз болнице и Врховног штаба преко Сутјеске, као ни то, ако су пошли, докле су већ стигли.

БЕЗ ВИДА

Патрола је управо и пошла ради тога да открије нападача како њен батаљон не би доживео изненађење.

— Видиш ли оно, Симо? — обрати се Тоде Опачић другу иза себе скрећући улево, у заклон иза жбуна јер му се учинило да тамо негде кроз маглу светlucaју ватре.

— Ништа не видим, само добро чујем гребање кутлача о дно казана — шапатом добаци Сима.

Гладне очи

Сва чула била су им напета. Наједном рески глас. Срца су снажно закуцала. Пред њима је била нека врзина. Тоде се прилепи за земљу и даде знак да то и остали учине. Не дишући допузили су до врзине и помолили главе. Кроз маглу су се назирале силуете немачких војника окупљених у велике групе. Као да су завршавали доручак — војници су још жвакали хлеб и тап-

мали су изненађење, а нису ни слутили да ће бити и сами изненађени. У тренутку када су се њихови војници прикупили што су више могли да би скочили што је могуће даље, у саме ровове, отуда је одједном сунуо пламен. У том тренутку Немци нису знали ни куда иду, ни шта раде. Као да им је тресак заглашио уши и помрачио свест.

Али то није трајало дуго. Средили су се брзо, а ветар је одједном разнео маглу. Видик је нагло почео да се шири. Из даљине је допирала тунђава. Гранате су почеле да ударају око положаја батаљона на Грњим Барама.

Клоучу Јуриш

Немци су непрекидно доводили појачања и већ су о владали гребеном Далматинци су прешли у противнапад и вратили се на стари положај али Немци су их опет изабацили.

Тек доле, и под гребена на брегу код Дњих Бара, клоучу је њихов ивоиш.

Опет су учестале гранате. Од експлозија се није видело ништа, а када се лим развишао, пушкомитраљезац Јерић лежао је мртав. За све време бомбардовања стално је држао прст на обарачу а парче гранате га је погодило у груди и разнело у комаде и њега и митраљез.

Његов сусед, митраљезац Илија Дундао био је сада више откривен. Гранате су стално ударале око њега, а он без прекида засипао Немце ватром. И увек гађао посред строја, само у груди. У једном часу лепеза рафала је почела да се даке и меци да прелећу високо изнад глава нападача.

— Илија, Илија, шта радиш? — повикао је изненађено командир вода Андрија Торбица.

Метак је разнео зеницу

Не прекидајући паљбу Илија је полако окренуо главу на страну одакле је долазио глас.

Командир је тражио његове очи, које су увек сизале као жеравица. Сада је то било лице без сјаја. Метак је на једном оку продубио руну, а друго је било засуте земљом.

— Остави митраљез...

— Још, још.

И опет лепезасти рој метака прелете високо и удари у празно.

Командир скочи, узвештају око паса и повуче га у заклон.

Прсти на ужареној цеви

Немци су пришли сасвим близу. Један је већ пружио руку да дохвати митраљез. Али је Илија помљеник на време откачио четвине кугле. Бомба је долетела из његових

руку. Чуо се фидук. И тресак је заглашио пад тела које је прстима испружене руке хтео да ухвати ужарену цев.

Сав занет помоћник као да није видео како око њега прште меци. Извио се ослободив на лакат леве руке и замахнуо још једном, па се бацио тамо где је ле малочас лежао Илија; и митраљез опет заклокота.

Ту, на том лежњу, овлаженом од крви, приљубљен уз митраљез, још два дана и две ноћи одскакао је он са земље која се тресла од тунђаве. Ни он ни његови другови из батаљона нису имали других мисли сем ове: пасти се може а победити се мора. Њихови напори су се гњавили са немогућим. Али све што се губило надокнађивало се истрајношћу.

Рањен је и командант бригаде

Претрпели су осетне губитке. Рањен је и командант бригаде Љубо Вучковић али се положај није дубоко напустио. Далматинци нису успевали да се одлепе од Немаца, који су их стално пратили мецима.

Повлачили су се под борбом — њих шесторо бораца, узаним путељом, преко кога су летели меци.

Напред је ишао Јово Торбица. У једном тренутку му се учинио као да га неко од другова удари по глави. То га није заболело много, али зашто су почеле ноге да га издају, и да се саплиће? Зашто се љуља и пада?

Најтежи тренутак

Другови се сагоше да виде шта му је. Неко му разгрну кошуљу: из ране на грудима лопила је крв. Умотали су га крпама. Свест се враћала полако. Јово осети да је жив и покуша да се помакне, али га пресеце љут бод.

— Убијте ме! — јекну очајнички.

Око рањеника, о стену, разби се неколико зрна. Затим се просу читав снап. Немци су били близу а Јово се није могао ни макнути. Да га носе, нису били у могућности. Да га оставе нису могли. Можда је најбоље било да му испуне жабљу. Али ко би то могао?

Ваљало је одлучити одлуку брзо. Секунда у оваквим тренуцима зрде колјко и часови. Неко предложи да га пренесу у увалу, заклоњену шаркарком.

Сместили су га лепо у заклон, али само што су се окренули и закорачили стазама, ноге су саме гочеле да стајају. Чуда и мир није им дозволио да олу.

Вратили су се. Било је очевидно да ће Јово брзо издахнути. Остала су крај њега лок је имао даха з онда су га вкрели крајем капута и отишли.

САД ЈАВНО, ШТО ЈЕ БИЛО ТАЈНО

Пуританским начелима у енглеском универзитетском граду Оксфорду ускоро ће, изгледа, одзвонити. Двадесет хиљада студената није веровало својим ушима кад је објављено да ће девојкама бити допуштено да примају посете до 20 часова, а не као досад — до 18 сати. Друго је, веома упадљива дозвола „слободе“ — студенти ће смеи да пуше иако на себи имају традиционалну приу хаљину.

„Некадашњи“ из Оксфорда осуђују ове промене. Један професор каже:

— Жалосно је што се поступци, тако типични за наше време, увлаче у овај сваког поштовања достојни Оксфорд. Али један студент сасвим поштено признаје:

— Нема говора о некој промени. Разлика је само у томе што ће се сада радити јавно оно што се раније радило тајно.

РАДОСТ У ДУБОКОЈ СТАРОСТИ...

У Монтреу је недавно прославила свој стоти рођендан Марион Пим која је у својим младим данима била одушевљени припадник скелити-спорта — санкања при чему спортиста потрбушке лежи на својим рукама. У најбољој форми била је од 1884 — 1890 године. Први пут је била победница у такмичењу на Креста-Руну у Сан Морицу и тада је освојила пехар који је њена мајка даровала за победника. Стоти рођендан су јој честитали представници власти и вишене личности Монтреа.

СПАСЛИ СЕ

Нове, недавно издате банкноте од 100 франака са ликом младог Корзиканца нису Французима у вољу. Не због самог Наполеона него зато што је 100 нових франака доста велики новац а тешко се може променити. Прво је против ове новчанице устало аутомобилско друштво. Његови правници ишчепркали су један закон од пре 170 година чији је један члан гласи: „дужници морају при плаћању да положе тачно одређену суму“. Закон још важи и аутомобилска друштва се позивају на њега да би путници припремали ситуацију за куповину карте.

ЗАЧУДИО ИХ

Због рђавог времена авион који је ишао из Њујорка за Франкфурт морао је да се спусти на париски аеродром Орли. Птуници су позвани у ресторан да обедују. Један путник је дуго проучавао јеловник и затим поручио 52 комада пресних хамбургских кобасица. Зачуђени келнер се обратио свом старијем колеги, а овај је позвао пословођу. После објашњења сазнало се да гост није ни луд ни толико изгладнео. Он једноставно транспортује за Франкфурт 52 канадске кунице које су остале у својим кавезима у магацину. Пошто су и оне огладнеле имале су право на обед као и остали путници услед непредвиђеног задржавања на путу. То право им није оспорено.

СКАКАВЦИ МЕЊАЈУ МУНДИР

Скакавци са црвеним наткрилцима, који изгледају као да су одевени у мундире војника енглеске дворске страже, добро су познати народима Африке. Годинама су они терорисали читав континент и њихова пустошења била су страшнија од сваке природне катастрофе. Међутим, захваљујући заједничким напорима многих афричких држава које су учлањене у Међународну службу заштите, налета црвених скакаваца више нема.

Међутим, уместо црвене крилате опасности, у Јужноафричкој Ујнији појавиле су се недавно хорде мрких скакаваца. Прождрљиви напасници као да су заменили своје упадљиве црвене мундире мрким оделима за камуфлажу. У ствари, по мишљењу научника уништавање црвених скакаваца као да је „удахнуло живот“ домаћој јужноафричкој врсти скакаваца. Размножавајући се невероватном брзином, мрки скакавци претворили су зелене оазе засађене пољопривредним културама у суморна, пуста поља.

МАЈМУН УМЕСТО ЧУВАРА

У зоолошком врту у Штутгарту, у Немачкој, шимпанзу „Сонију“, кога сматрају за најинтелигентнију животињу у овом врту, поверена је недавно дужност чувара морских слонова. Сони је веома озбиљно схватио своју дужност и веома се равностно брине да његов штићеник на време добија своје оброке. Један захваљан поглед крупних буљавих очију увек гладног морског слопа једина му је награда за ту марљивост.

НЕОБИЧНА ВРСТА

На острву Сан Николас у близини калифорнијске обале пронађени су фосилни остаци једне необичне врсте птица без крила која је давно изумрла. Доктор Лој Милер, професор Калифорнијског универзитета који је открио ове остатке, сматра да је у питању нека врста гуске која је на острву живела још у ледено доба. Гуске су, вероватно, изгубиле крила због тога што на острву нису имале ни једног непријатеља од кога се требало спасавати летењем. Птице су углавном живеле на води где су налазиле потребну храну, а на суво су излазиле само кад је требало да леже на јајима да би осигурале себи потомство. Професор Милер сматра да су ове необичне птице без крила изумрле кад је пре неколико хиљада година острвоко подручје услед геолошких померања нестало под морем, тако да су птице остале без суве земље која им је била потребна за полагање јаја и извођење птића. Острво Сан Николас давно је поново изронило из океана.

ЖЕНА ПИРАТ

Пред крај 17. века Енглекиња Мери Рид провела је цео век прерушена у мушкарца — пирата. Пловени водама Северне Америке, делила је добро и зло са осталим пиратима своје банде. Брод на коме се налазила заробили су Енглези. На Јамајци је осуђена на смрт и погубљена у четрдесетој години живота.

ЗАБАДАВА СВЕ: неком банкарском намештенику у Лондону вероватно пореклом из Шкотске, недавно је из цепа испало 20 шилинга и откопчава се у сливник. Губитак није могао да прежали па је од градске чистоће тражио да се испуппа сливник. Кад је добио свој новац — морао је њиме да исплати раднике и тако му није остало ништа.

НЕУСПЕО ПОКУШАЈ: на основу једног извештаја за време другог светског рата у Сједињеним Државама су вршени опити да се пољски мишеви искористе у војне циљеве. Покушало се да они пренесу запаљиве бомбе од 30 грама, али опити нису дали никакве резултате — мишеви су се разлили по пољу.

ОДСЕЧЕНИ ОД СВЕТА: пуна 74 дана 50 становника малог британског острва Фула у Атлантику били су одсечени од целог света. Високи таласи су онемогућавали да било каква брод пристане. Ипак није било никаквих лоших последица, јер се на острву нашло довољно залиха хране.

ЗБОГ ЦАРИНЕ: осам стотина становника малог италијанског планинског села Мартина Франка код Таранта руже своје домове и поново их подижу 75 метара више. Ово је настало услед законских прописа о горезама: становници места која се налазе на надморској висини изнад 675 метара плаћају мању порезу због неплодног тла. Село Мартина Франка, једно од најсиромашнијих у Италији, налазило се на 610 метара надморске висине.

ГАСИ СЕ ГРОБАРСКИ ПОЗИВ: у општини Дирлванг у Немачкој упражњено је место гробара већ дуго времена, јер после смрти последњег нико више неће да се прими тога посла. Председник општине, која броји 1300 становника, издао је онда наређење да су родбина или суседи дужни да умрле сами сахране.

СВАКА ДРУГА КАМЕРА ИЗ НЕМАЧКЕ: после другог светског рата Америка је постала велики купац немачких фотокамера. Како показују амерички званични подаци, у прошлој години је из Немачке извезено у САД 199.400 фотографских апарата у вредности 9,6 милиона долара. Значи, свака друга увезена камера била је из Немачке.

СЕВЕРНИ ПОЛ ТУРИСТИЧКА АТРАКЦИЈА: све већи број туриста показује интересовање за Северни пол. Због тога је финска ваздухопловна компанија одлучила да у току лета организује специјалне туристичке излете у подручја Северног пола. Путовање би трајало недељу дана а туристи би посетили не само најинтересантнија места Арктика и прелетели Северни пол већ гледали и поларну светлост.

Појава фантома

У аустријском дворцу Ајзенег, историјској грађевини из X столећа, појављивали су се до недавно „фантоми“ и нико није смео да уђе унутра. Пошто су „духови“ ишчезли, установило се да је из дворца нестало 15 барокних кипова, 10 слика, 3 сребрна свењака и један крст. Ово је, дакле, била „жртва“ коју су умрли преци захтевали.

Године 1957. специјална комисија Међународне организације за здравље састала се да проучи шта

је корисно а шта штетно у начину којим лече врачани земаља јужне хемисфере наше планете. Пре почетка заседања доктор Филип Робертс прочитао је свој обиман реферат заснован на анкети коју је водио међу аустралијским врачима. Доктор Робертс је закључио да они у многоме заснивају своје знање на провереном искуству. Видари у Африци, Азији и Океанији често лече на принципима истих „рецепата“, користећи се природним лековима, које у многим случајевима данас користе и бели људи. У Јоханесбургу, у Јужној Африци, постоји једно предузеће за израду лекова које врачани препоручују. Оно, на пример, справља помаде на бази лавље, крокодилове и хипопотамове масти и прашкове од змијиних костију који се препоручују за ублажавање ишијадичних и лумбалних болова. Фирма шаље лекове поштом на захтев афричких врачана који су се модернизовали и многе лекове више сами не праве.

Пошто је савремени дух

Универзитет за врачане

почео да продира у заостале крајеве Африке, не треба се чудити што се дошло на мисао да се у Преторији оснује видарска школа — „универзитет“. Идеја је потекла

од самих афричких врачана још 1955. године.

Први предлог афричких врачана да им се отвори школа у којој ће се стицати право на „вршење праксе“, није озбиљно схваћен. Пре извесног времена предлог је поновљен и, захваљујући многим племенима јужне Африке, у којима врачани обављају важну функцију, до отварања школе ће ипак доћи. Пре кратког времена одржан је велики састанак јужноафричких врачана на коме се дискутовало о будућем универзитету. Неки су били елантнији, у европским околностима, други су носили неobicну одећу својих саплеменника из Трансвала, Ориџа, Басута и других крајева.

Састанак је водио доктор Мтембу у присуству многих европских лекара и здравствених стручњака. Европљани су искористили ову прилику да врачима поставе разна питања из области које су им несхватљиве.

Будући „медицински факултет“ за врачане у Преторији имаће, према томе, као први задатак да у целокупном искуству врачана одвоји здраво зрно од кукоља, да установи шта је позитивно а шта штетно, а затим да постепено уводи у лечење и методе савремене медицине.

12 МИЛИОНА...

Најскупља поштанска марка у ваздухопловном саобраћају је такзовани „прни Хондурас“ од 10 центавоса која је издата 1925. године са жигом на коме пише: „Аеро Корееос 25“. Пре кратког времена продата је у Њујорку за 12.250.000 динара. Постојала су свега четири примерка овакве марке; три су нестала а један је сачуван.

НА ОТПЛАТУ: италијанске железнице, да би обезбедиле што већи број путника и рентабилније пословање, уводе путовање на кредит. За сада се на кредит може путовати у Рим, Фиренцу, Болонју, Напуљ, Торино, Бенову и Венецију, а ускоро ће кредитни сервис бити проширен и на друге градове.

СТАБИЛНИ РИБАРСКИ ЧАМЦИ: у Великој Британији се производе рибарски чамци од специјалне поливинилне смесе. Веома су стабилни и не тону када се готово и до врха напуне водом. За ове чамце се веома интересују риболовци, јер су и релативно лаки — теже само 80 килограма.

КЛИН СЕ КЛИНОМ ИЗБИЈА: њујоршким улицама је неколико дана крстарио један ауто који је носио плакат са паролом: „Купијте само америчку робу“. Ауто који је носио овај транспарент био је — немачки „Фолксваген“.

РАЗОЧАРАНИ ГЛЕДАОЦИ: међу чилеанским љубитељима фудбала влада велико узбуђење, иако се светско првенство у Чилеу одржава тек следеће године. Њихово узбуђење и разочарање је разумљиво, јер знају да на стадиону има места за 100.000 гледалаца а у слободној продаји ће бити само 37.000 карата за сваку финалну утакмицу. Али оно што је још теже — они неће моћи да набаве карте за једну утакмицу, већ, ако желе да посматрају финалне утакмице, мораће да набаве свих десет карата, колико је и број финалних сусрета. А цеокупних многих Чилеанаца нису баш тако дубоки.

ТЕШКО ЛАЖЛИВИЦИМА: у јапанским трговинама могу да се набаве апарати за утврђивање лажи. Функционишу на принципу трансистора и стају око 15.000 динара. Конструктор тврди да ће они изванредно послужити свима а нарочито родитељима јер деца неће моћи да их варају.

БЕЗ МАСНИЦА: у Француској је пуштен у продају специјални тигањ од алуминијума пресвучен пластичном масом. У њему се не само брзо припреми јело почев од прженог јајета до бифтека, него се веома лако чисти јер пластична маса спречава да се на њему нахватају трогови масти.

СЕДАМ И ПО ТОНА: домаћица у једној четворочланој породици, како су показала испитивања једне женске институције у Немачкој, за годину дана пренесе 7,5 тона намирница, рубља и других ствари. Овде није урачунато уношење угља и изношење пепела, јер се претпоставља да то оне не обављају саме.

ЉУБИТЕЉИ ЦВЕТА: према подацима које је објавило удружење цвећара у Немачкој, прошле године је сваки становник Западне Немачке потрошио 18 марака на куповину цвећа...

„НАЂЕНЕ СТВАРИ“

Преносимо оглас из једних америчких новина које излазе у Лос Анђелосу. „Изгубљене наочари са врло јаким увеличавајућим стаклом. Проналазачу добра награда. Молим да се јави на овом истом месту, у малим огласима, али са великим штампаним словима“.

ЦРТА И ПИШЕ Л. ОИШЕР Тајни проналазак

НЕ ЗНАМ ШТА ДА МИСЛИМ О СВЕМУ ОВОМЕ. ЈЕ ЛИ ВАМА ШТА ПОЗНАТО?

НЕМОЈТЕ СЕ БРИНУТИ, ДЕТЕ. О ПОСТУПИЦИМА ВЕЛИКИХ ЛОУДА НЕ МОЖЕМО ПРОГУБИВАТИ ПРЕ ВРЕМЕНА. КУКА ЈЕ ПРОСТРАНА. СМЕСТИТЕ СЕ И ОДМОРТЕ СЕ ДОБРО.

ЗАИСТА САМ УМОРНА. ХВАЛА ВАМ, КЛАРА. СНАЖИ БУ СЕ И САМА. ВИ ЗНАТЕ ДА САМ ОВДЕ КАО КОД СВОЈЕ КУКЕ.

НАРАВНО. ГОТОВО СВАКОГ ДОДАЗИТЕ ОВАМО!

ЧУДНО ЈЕ СВЕ ОВО. ЗАР СТРИЦ ЈУЧЕ НИЈЕ ЗНАО ДА ЈЕ ДАНАС НАПУСТИТИ КУКУ. НЕВЕРОВАТНО. ИПАК, РУКОПИС ЈЕ ЊЕГОВ.

ОКО ТРИ САТА ПОСЛЕ ПОНОКЦИ ДЕВОЈКУ ТРХЕ ИЗ ПОЛУСНА БАТ КОРАКА ОКО КУКЕ.

ОХ, КАО ДА СЕ НЕКО ВРЗМА ОКО КУКЕ! ИЛИ МИ СЕ ТО САМО ЧИНИ? БОЖИМ СЕ. ПОЗВАЈУ РОБЕРТА.

ДА, ДА ЈА САМ, РОБЕРТЕ... НИЈЕ НИШТА. НЕВЕРОВАМ САМ И ПОМАЛО ЗАГЛАШЕНА... НЕ, НЕМОЈТЕ ДОЛАЗИТИ, ХТЕЛА САМ ПРОСТО ДА ЧУЈЕМ НЕКИ ПОЗНАТ ГЛАС У ОВОЈ САМОЦИ...

ТИШЕ! ПОЖУРИМО.

ЕВО ОТВАРАЈУ СЕ.

КО СТЕ ВИ?! ШТА...

БИЛА СИ БУДНА! СВЕЈЕДНО. БРЗО У КОЛА С ЊОМ.

ИПАК БУ ПОКИ ДА ВИДИМ У ЧЕМУ ЈЕ СТВАР.

ЗА ТО ВРЕМЕ КОД СПОРЕДНОГ УЛАЗА У ВИЛУ ПРОФЕСОРА ПРОКОФА

НАСТАВИТЕ СЕ

АУТОМАТ УМЕСТО ВОДИЧА

Недостатак у туристичким водичима, нарочито онима који говоре више страних језика, решио је немачки грађин Анвајлер на заиста оригиналан начин. Општинска управа је водиче заменила једним аутоматом који је поставила испред зграде општине. Кад се у аутомат убади ковани новац од једне марке, укључује се магнетофонска трака која за свега четири минута исприча све што из историје овог града може да занима једног туристу и наброји му све знаменитости достојне његове пажње, и то на немачком, енглеском, француском или холандском језику.

УДРУЖЕЊЕ КЕПЕЦА

У Сједињеним Државама живи данас 3500 кепеца чији је узраст између једног и једног и по метра.

Они су се груписали око своје организације која носи назив „Удружење малих људи Америке“. Удружење је основао познати и популарни глумач америчке телевизије Били Берти, иначе најпознатији и ваљда најславнији кепец у читавом свету.

Преко триста делегата окупило се недавно у Лас Вегасу да проуче разне проблеме који интересују све кепце — чланове ове организације.

Између осталих резолуција донесених на скупу, падају у очи две: прва у којој они апелују на надлежне да се у локалним заједницама намеће пултови према њиховом узрасту и друга у којој моле да се конструишу за њих и ниске телефонске говорнице.

ДА ЛИ СУ ВЕШТИЦЕ ЈАХАЛЕ НА МЕТАН?

Шведски апотекар Лорин Генц, сматра да је одгонетнуо последње тајне о вештицама.

Према његовом мишљењу већина балсама и лекова које су употребљавали наши стари били су справљени од јискиама, једне врсте биљке коју народ обично зове „трава за кокошке“. Ова биљка садржи скополамин који надражује нервни систем и атропија, и тако ствара халуцинације.

— То може да објасни — тврди Л. Генц — легенде у којима вештице лете на метли. Ови „специјалисти за летење“ су у ствари били жртве интоксикације јискиама, који им је стварно грчеве и халуцинације. По престанку кризе, „вештице“ су биле чврсто уверене да су заиста летеле изнад земље а то је, по мишљењу њихових савременика, био доказ да ту све није у реду. Треба додати да је моћ јискиама била позната још у старом веку.

НЕВЕРОВАТНО

Изгледа невероватно, али је ипак потпуно истинито — у „Метеоролошком билтену“ службе за метеорологију у Сан Франциску недавно је била забележена ова реченица: „Услед невремена метеоролошка предвиђања нису стигла на време“.

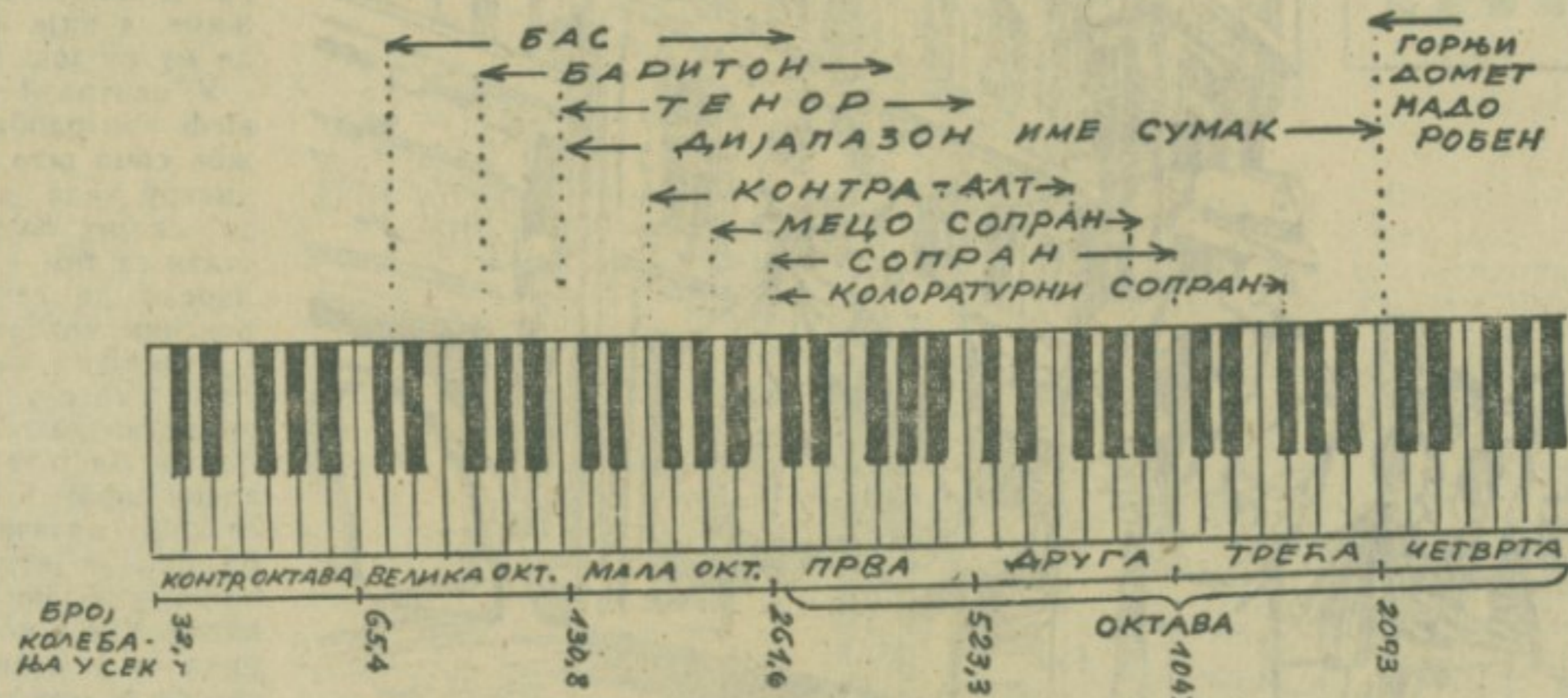
СТРУЈА КАО ПОДСТРЕК ТРКАЧКИМ КОЊИМА

У Енглеској је извршена проба да се за подстрек коњима у току трке употребљава електрична струја. Сићушне батерије и савим мали трансформатор уграђени су у седло и спојени са узенгијама. Сваки пут кад кокеј прислони узенгије уз тело коња, овај осети електрични додир и појачава трк. Не знамо да ли овакав поступак пре доводи грло до циља, али не бисмо рекли да је хуманији од удараца бичем.

УГИНУО НАЈПАМЕТНИЈИ ПАПАГАЈ

Почетком марта у Лондону је угинуо најпаметнији папагај на свету. Он је знао 350 речи којима је могао да исказе више кратких реченица.

ЗАГОНЕТКА НЕОБИЧНИХ ГЛАСОВА

Пре четири године у лабораторију за акустику Московског конзерваторијума упао је мој познаник музичар који радо говори о немоћи науке пред сложеним појавама уметности и упитао ме: — Јесте ли слушали како пева Има Сумак?

Једва сам успео да кажем „да“ кад се на мене сручио његов узбуђен монолог.

— Па то је феноменално! Не може се објаснити никаквим законима акустике и физиологије! Та певачица је чудно природе. Она има глас неизмерног дијапазона. Она може да пева баритон и да се одмах вине на недостижну висину и дочара цвркутање птица. Кад сам слушао њене „Шумске гласове“ изгледало ми је да се налазим у тропским дунглама Амазоне. То се чак не може назвати музиком — чинило ми се да слушам неку исконску хармонију дунгле: крике мајмуна и рикање леопарда; око мене су лепршале и цвркутале фантастичне птице, разлегала се рика дивљих звери и шиштање змија... И све те боје, ту слику коју си буквално могао да видиш створио је један људски глас.

А „Плач“? Зар пред очима не ускрсавају градови и храмови древних Инка? Зар се не виде блиставе оклопи шпанских завојевача како огњем и мачем уништавају народе Перуа и Мексика? Зар не дирају душу неизмерна туга и страдање поробљеног народа? Има Сумак дозива кроз векове привиђања једне давно ишчезле цивилизације. Мени су њене песме испричале и откриле сто пута више него сва ваша ископавања и расправе археолога...

Историја музике познаје много истакнутих певачица. Сјајан глас имала је, на пример, знаменита Италијанка Лукреција Агијари, која је живела у 18. веку. По речима њених савременика, њен глас дизао се у вис до готово невероватних граница, она је изводила трилере на „фа“ треће октаве и достигала „до“ четврте.

Том „плафону“ висине приближавају се неке певачице. Превaziшле су га само две: Францускиња Мадо Робен (њен крајњи домет је „ре“ четврте октаве са 2.349 звучних трептаја у секунду) и Има Сумак. Али због чега она ствара код слушалаца илузију бескрајног узлетања?

Ево у чему је суштина ствари. Колоратурни сопран, достигавши своје највише тоне изводи мелодијске покрете у оквиру једне или једне и по октаве, а Има Сумак стално користи дијапазон од 4 октаве. Проучивши њене песме дошао сам до закључка да њен глас обично води мелодију од „до“ мале октаве (130 трептаја у секунду) — ниског звука карактеристичног за бас, баритон и добар контра-алт — до необичних висина. Тај распон и ствара утисак „бесконачног“ повишења звука.

Сваки звук једног певача садржи поред основног тона још и призвук, такозване обертонове, тј. колебања нај-

веће учестаности — од 4.000 — 5.000 трептаја у секунду. Од спектра (броја и интензивности) тих призвук зависи и боја гласа. Код разних типова гласа она је лична, особена. Способност Име Сумак да мења тип гласа и управља својим тембрима нарочито је развијена. Та њена способност и распон од 4 октаве претворили су глас перуанске певачице у појаву која на први поглед оповргава све наше научне представе о гласу једног певача.

Недавно сам имао срећу да се упознам са Имом Сумак и композитором Мојзесом Виванко који су посетили нашу лабораторију.

— Никад нисам имала ни једног педагога за певање — казала ми је отворено Има Сумак. — Своју технику створила сам сама. Професори који су ме слушали често су ми постављали питања да ли сам негде учила да певам? Одговорила сам: не. Али, бавила сам се изучавањем процеса дисања и техником дисања.

Пред њихов полазак запитао сам Виванка да ли се може узети као тачно да се дијапазон гласа Име Сумак протеже у висину до „до“ четврте октаве. Он се сложио. С доњом границом ствар је испала сложенија. Указао сам му на „до“ мале октаве које сам слушао у песмама Име Сумак, али је он томе додао још читаву једну октаву, плус „си“ контра-октаве, то јест проширио је дијапазон

до 61—65 трептаја у секунду. Овако ниском звучном учестаношћу треперења ретко су располагали чак и басови — протофакони који су некад у руским црквама „рикали“ анатеме на безвернике.

Међутим, ти најнижи тонови Име Сумак једва би се могли назвати музичким. Они имају мало заједничког с лепотом људског гласа и могло би се рећи да више пристају уз имитирање звукова и других звучних ефеката.

Следећа изјава Виванка деловала је на мене као неочекиван „ударак кинжалом“. Рекао је:

— Она има способност да имитира двогласно певање, то јест да основну мелодију истовремено прати другим гласом.

Сетио сам се да је способност двогласног певања била пре неколико година запажена и код једног од наших певача који су посетили лабораторију. Истина, ја тог човека нисам чуо.

Има Сумак лопи старе оквири, ствара нове представе о могућностима човечјег гласа. Није тешко погодити народне изворе њене особености. Инки су се још од детињства учили громком крику, изражајном певању да би преко провалија и гудура предавали вести из једног планинског насеља у друго. Њихове песме нису имале речи, већ су о догађајима причале бескрајне варијације њихових мелодија, подражавају птичјег певања и рика дивљих звери. Током многих столећа, те музичке посланице везивале су људе у пределима Анда. Има Сумак упознала нас је са мелодијама древне Јужне Америке.

Клавијатура концертног клавира и дијапазон певачког гласа

Клавијатура концертног клавира састоји се од седам пуних октава од којих свака има седам белих и пет црних дирки. Називи октава су, с лева на десно, следећи: контра-октава, велика, мала, прва, друга, трећа и четврта. У првој октави (средина клавијатуре) налази се звук „ла“ — 440 трептаја у секунду. То је међународни стандард штимовања музичких инструмената. При кретању с лева на десно истоимени звуци сваке октаве удвостручавају се. Учестаност треперења „ла“ друге октаве износи 880, а „ла“ мале октаве — 220.

„До“ велике октаве има учестаност од 65 трептаја у секунду. Тај веома густ, низак звук, доступан мушком гласу — басу — понекад хвата и Има Сумак. Међутим, она обично води мелодију од „до“ мале октаве — звука доступног и басу, и баритону и женском контра-алту. „До“ четврте октаве (2.093 трептаја у секунду) лако се репродукује звиждуком. Али, њега могу да отпевају само веома ретке певачице — међу њима и Има Сумак. Чак и за највише женске гласове, колоратурне сопране тај звук има карактер „светског рекорда висине“.

Гласови певача се деле на следеће типове: мушки — бас, баритон тенор; женски контра-алт, алт, мецо-сопран, сопран и колоратурни сопран који захвата и део звукова треће октаве. Дијапазон Име Сумак обухвата све те традиционалне дијапазоне мада она обично користи три последња.

Е. Рудахов, аутор овог чланка који доносимо у скраћеном облику, инжењер је физике и сарадник лабораторије за акустику Московског конзерваторијума „Петар Илић Чајковски“.

КУПАЊЕ У СВЕМИРУ

Необичну, мада веома једноставну могућност заштите будућих астронаута од последица убрзавања наговестио је совјетски научник професор Козицки. У једном свом недавно објављеном чланку он каже: „Први астронаут у свом свемирском броду или ракети седео би у једној воденој капсули и тај омотач штитио би га од спољашњих утицаја, на сличан начин на који беланце штити жуманце у јајету“. Козицки је опитима доказао да живо биће потопљено у воду може да издржи десет пута већи притисак него обично.

РОБ

Диогена су постепено напуштали сви. Био је све усамљенији — на крају га је оставио и његов последњи роб. Сви су га сажаљевали.

Да би се утешило Диоген је закључио:

— Ако један роб може да живи без филозофа, зашто филозоф не би могао без роба.

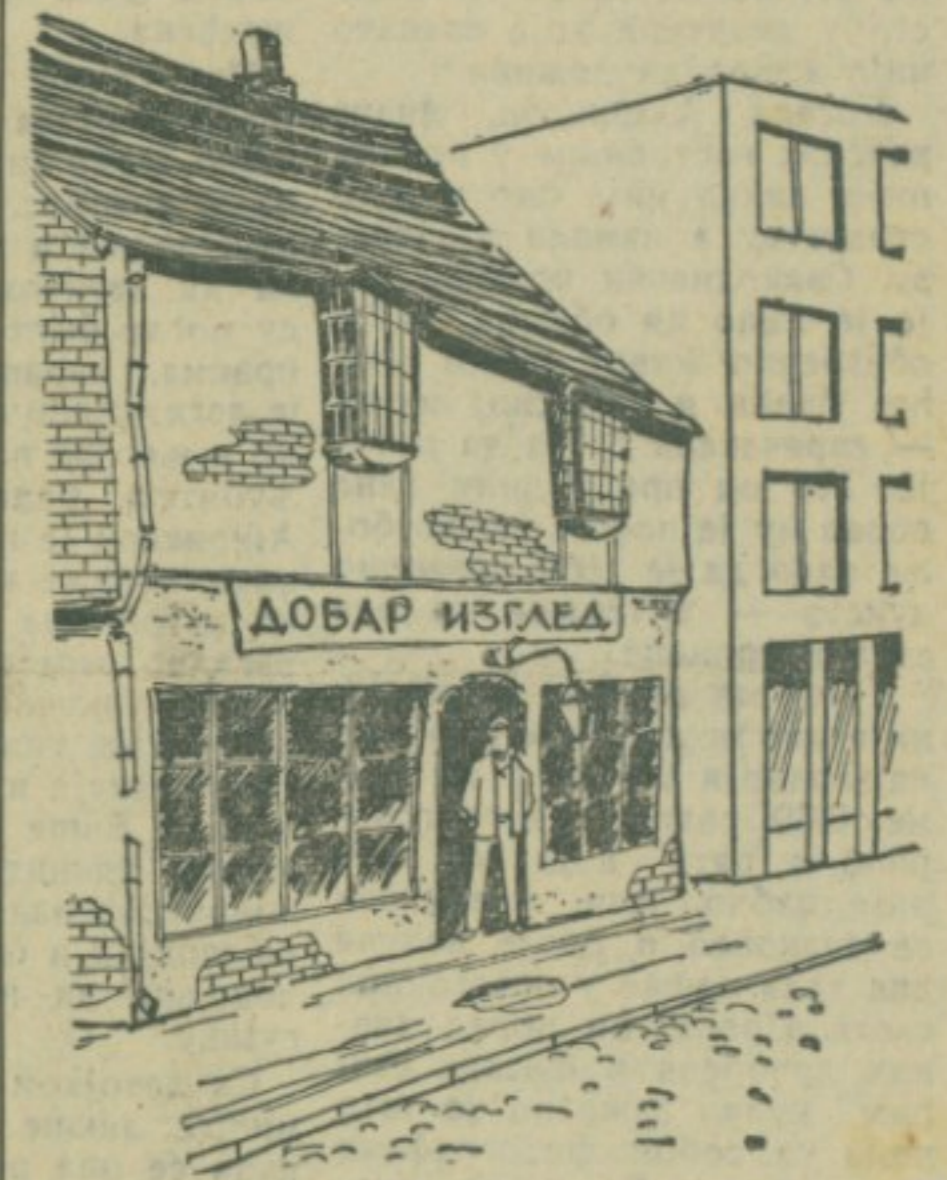
МЛАДОСТ

У једном друштву књижевника у Лондону говорило се о данашњим младим људима. Присутни су се поделили у два табора, а Бернард Шо је најзад рекао:

— Ја налазим да је младост свих времена дивна. Једино је за жаљење то што је она поклоњена само младим људима а они најмање знају шта с њом да чине.

ФИРМА КОЈА ДОНОСИ НЕСРЕЋУ

Становници Брашинга у Канади имали су један веома пријатан и забаван локал који је његов сопственик назвао „Добар изглед“. Али, у току кишног лета 1960. године уда-

рио је гром у кућу и проузроковао велики квар. После тога лопови су три пута обили касу и однели знатне суме новца. Једна прснута цев изазвала је поплаву у сали, а слаби земљотрес је оштетио врата, прозоре и намештај. После свих ових недаћа које су га задесиле, власник локала је решио да му промени име — у „Рђав изглед“.

ДНЕВНИК ЦЕМСА КУКА

Дневник Цемса Кука, у рукопису, који је овај енглески истраживач водио између 1769. и 1771, недавно је продат у Лондону за око 80 милиона динара.

РЕТКО

Рајмов Рома, рођен у Елзасу пре 55 година, захваљујући наслеђеној галској учтивости, можда више довитљивости — ужива глас „најпредусретљивијег шофера“ у Њујорку, где стално живи. У његовом „Бјуику“ најновијег модела, са климатским уређајем, путници налазе и свакојаке друге згоде. Жене: најлон чарапе које могу да замене ако би им се успут њихове оштетиле: игле, конче, четку за одело, ружење за усне, прибор за маникирање и лак за нокте. Мушкарци: цигаре и цигарете, колоњску воду, воду за бријање и електрични апарат за бријање.

Шофер каже да му се овај већ годинама уведени „луксузни сервис“ и те како исплаћује. Осим новцем његови стални путници увек су спремни да му се и на други начин одуже. Један лекар, на пример, лечи га бесплатно а једна стара дама уступа му за летовање своју малу дрвену вилу у Швајцарској.

ИНСЕКТИ СТАРИ ШЕЗДЕСЕТ МИЛИОНА ГОДИНА

Пре извесног времена амерички научник Браун открио је на Аљасци веома старе инсекте. Утврђено је да су замрзнуте пре 60 милиона година.

ВЕЛИКЕ АВАНТУРЕ ЗБОГ

ФОТОАПАРАТА

Када је Нил Ајриксон, средовечни плави Швеђанин, стао пред излог мале радње на једном од париских булевара да погледа фотографије и камере, није ни слутно да ће га то одвести у авантуре које свакако није желео да доживи.

Досада Ајриксон, иначе власник гостинице у провинцији, никад није био у иностранству а камоли у Паризу. Свакодневни послови које је имао да обавља да би обезбедио живот својој млађој браћи и болесној мајци — спречавали су га да путује. Тек од пре годину дана послао му је пошао нешто боље тако да је себи дозволио луксуз — путовање са оне стране границе.

Тренутак за овај двонедељни излет можда није био баш најзгоднији јер се у то време, 1939. године, много говорило о рату који тек што није избио. Али, Ајриксон се спаковао и после испуна два дана нашао у престоници света. Прозлазећи поред дивних дрвореда и фасада старих кућа зажалио је што нема са собом фотографски апарат којим би све то сачувао за успомену. Због тога је у пролазу стао пред излог мале радње.

Пошто му се цена „беби“-камере учинила повољна он уђе у трговину и купи апарат. Трговац му некако објасни како се умеће филма и како се рукује и слика. Убрзо се он нађе опет на улици са малом бакелитном кутијом у руци.

Целог тог преподнева Ајриксон је снимао по граду, а после ручка је кренуо у Булоњску шуму. И ту је, наравно, било много интересантног за сликање па он у сталном „шкљоцању“ није ни приметио да је ухватио и двоје људи који су стајали пред једним колима и жуљично се расправљали око пакетика који је један од њих држао у рукама.

Али, ако Швеђанин није био свестан да је поред пејзажа ухватио и њих, људи су и те како били тога свесни и узнемирени.

Ко је био тај плави човек са камером? За кога је радио? Како спречити да слика стигне до Немца? — била су питања на која је требало одмах одговорити ако се није желео да Немци провале савезничку обавештајну мрежу која је после много мука и још више пара успела да успостави састанак са једним немачким дипломатом у Француској. Слика тог човека и француског агента није смела да буде ни по коју цену развијена.

Док се Ајриксон са једном новом познаницом шетао по парку почели су да зврље телефони. Неколико људи је хитно послато да би се упознали са Ајриксоним

вим изгледом. Више нису смели да га испусте из вида. И заиста, док је он у аутобусу куповао карте, међу путницима који су се гурали око њега, налазило се већ неколико људи из Другог бироа. Разумљиво, да ни дама поред њега није остала поштеђена.

При самом улазу у Париз једна цивилна кола, као случајно, само што нису улетела у аутобус. Сабраћај је заустављен и полиција почела да легитимише оне који су могли бити сведоци. Међу првима, наравно, затражена је легитимација од Ајриксона и његове познанице. И сам љубитељ реда на улицама, Ајриксон је покушао да знацима покаже како је путнички аутомобил крив за све и извадио свој пасош. Полицијаци је пажљиво прочитао име и презиме, упитао у коме хотелу станује и вратио му исправе. Више се ништа није могло учинити, јер ако је Ајриксон заиста био немачки шпијун и овалико је било довољно да изазове његову сумњу.

Са девојком је ствар ишла много лакше. До предвече, када се она растала од Ајриксона, обавештајна служба је имала већ све податке о њој и није било тешко да је саслуша. Али од ње нису успели да сазнају много. Све што је знала о Ајриксону било је да се једва споразумевала с њим на „немачком“ и да је он тврдио да је Швеђанин.

У међувремену Нил је, изгладнео од дуге шетње, ушао у један ресторан и поручио вечеру. Док је са великог, не разумљивог, јеловника бирао јела, неколицина људи у црном Ситроену који га је стао неспрешно пратио, на брзину су се договорили шта да учине.

Пошто је пажљиво појео и последњи кромпир, Ајриксон се задовољно насмешичио и удобније завалио у столицу да лагано пушећи, сачека поручену кафу.

Свакако не би ни приметио поручника Монса, у његовом неупадљивом сивом оделу, како се лагано примиче чивилуку иза његових леђа и како опрезно смиче ремен малог фотографског апарата са вешалице — да је поручник мало боље одиграо улогу „лопова“. Не би га приметио већ ни зато што му ни на памет није падало да би неко покушао да му украде апарати који вреди свега неколико десетина франака.

Али на несрећу и по француске обавештајце а и по самог Ајриксона, поручник Монс није био ни мало вешт крадљивац, тако да оно што би сваком мало вештијем професионалцу успело, изазвало је пажњу гостију за суседним столовима.

Уз гласне повике „држите лопова“, неколико младих људи је скочило и већ после

десетак корака ухватило Монса који је, грчевито држећи апарат, покушавао да побегне.

Апарат је био враћен Швеђанину уз пуно извињавања а обавештајца је први жандарм доведен са улице, привео у најближи квартал.

После овога Ајриксон се упутио лаганим корацима ка хотелу загледајући мали апарат и повремено шкљоцајући њиме, а није ни слутно шта ће му он још придети.

У централи Другог бироа шеф контраобавештајне службе само што није прогутао цигару када је чуо о „акцији“ својих људи. Треба престати са тим — помисли — и нареди да се приступи директним методама.

Узимајући кључ од портира у хотелу Ајриксон је приметио да га овај значајно гледа. Лифтом се попео на трећи спрат. Ходник на чијем се крају налазила његова соба био је пуст. Окренувши кључ у брави он притисну кваку. Уђе у полурак собе и онда — у потпуни мрак бесвести пошто га, чим је крочило преко прага, погоди у потиљак вешто усмерен ударац кесе са песком.

Док се Ајриксон враћао из несвести, једна лимузина је јурила ка једној од мање познатих зграда Министарства војске. На крилу једног од тројице људи у колима лежао је неугледни бакелитски апарат који је изазвао толико збрке.

Али све као да се заварило и против шведског гостиничара и против француских обавештајца. Апарат је био празан. Ајриксон је на путу ка хотелу ушао у малу трафику да купи цигарете и видевши један од оних

сандучића који позивају туристе да у њих убаци филм, покушао је са својом адресом да би их нека лабораторија за њих развила, извадио је свој филм и убацио га унутра.

Верујући да имају посла са превезаним немачким шпијуном, обавештајци су дошавали локалним комесару полиције неколико речи и — Швеђанин се нашао у затвору.

Тек ту му је постало јасно шта све ти људи хоће од њега. Тутнути су му фотографски апарат под нос и покушали да га натерају да „призна“ где је сакрио филм. Све им је објаснио али је ипак требало да прође цела ноћ док обавештајна служба није нашла толико тражни филм и проверила све његове исказе.

Било је око шест сати ујутру када га је дежурни официр позвао у канцеларију. Најљубазније му се извинио и понудио га цигаретама и кафом. Запитао га је чак шта може да учини за њега док буде у Паризу. Замолито га је да о целом овом случају не говори ништа и понудио му уместо његовог малог јевтиног апарата „Лајку“ у дивној кожној футроли — као надокнаду за све незгоде. Али Ајриксон је прошла воља за сликањем и фотографским апаратима. Одлучно је одбио поклон и брзим корацима напустио комесаријат.

На углу преко пута управо се отварао трафика. Не размишљајући много Ајриксон се упутио право ка њој и купио три тучета разгледница, мрмљајући у себи на шведском: „Овако је сигурније“.

Да ли знате?

НИСУ ВЕЛИКИ ПРОБИРАЧИ

Печурке не бирају много где да се развију. Ево једне реткости из природе: млада гљива израста је на старој.

КРИК МОДЕ: на међународном сајму коже у Офенбаху, преко 400 излагача показали су новитете галантерије за ову годину. Последњи крик моде су женске ташне од коњске длаке.

ЗАБОРАВИ СЕ

Ово није ништа ново, али је једна од оних zgodних ствари које често заборавимо да применимо. На крају дршке од колица стављено је згодно парче гуме које спречава да рука клизи када се озноји.

ПАМУК

амук успева у тропским и суптропским крајевима, од 36. степена јужне и 41. степена северне географске ширине. Са 1,600.000 бала памука Бразил има највећу годишњу производњу јужно од Екватора. А од 7 милиона тона светске производње памука, Бразил даје 515.000 тона по чему долази на шесто место.

Ни једна друга културна биљка се не користи толико у свету као памук. За његову производњу је потребна и далеко већа људска снага него за друге сировине. Зрнасто семење памука се помоћу машина полаже у земљу на растојању од 30 до 40 сантиметара још у пролеће. Али тај посао као и плевљење од корова обавља се још и сада већим делом рукама. Развој биљке зависи од врсте, а најбоље успева на земљишту које је богато кречом. Бели и жути цветови који касније постају ружичасти, појављују се после месец и по дана. Из њих се развијају у току лета чауре, велике као орах за које је, да би сазреле, потребно суво и топло време.

Памук тражи пре свега довољно воде и сталну обраду. Ако су пљускови, који га на-

БЕЛО ЗЛАТО

водњавају, обилни, онда се добија такозвани „rainngrowth“ памук. Уколико нема довољ-

но кише, земља се мора вештачки наводњавати. Пошто све чауре не сазре у исто

време жетва траје 2 до 4 месеца. Памук се углавном бере рукама — око 8 килограма на час. Иако машине за брање памука имају већи капацитет — више хиљада фунти на час, оне нису омиљене, јер прикупљају чауре без обзира на њихову зрелост.

После брање, памук се отпрема на сушење које траје око 30 дана, а онда се разврстава по боји и дужини влакана, његовој финоћи и чистоћи. Машинама се одвајају влакна од семених зрна. Једна таква машина избацује око 1.000 килограма памука који се даље хидрауличким пресама слаже у бале и отпрема.

Тежина памучних бала је различита у појединим земљама које га гаје. Тако се, на пример, на берзи Сао Палола, Њујорка, Бомбаја, Лондона и других градова наилази на северноамеричке бале од 217 килограма, египатске од 340 и источно-индијске од 180 килограма.

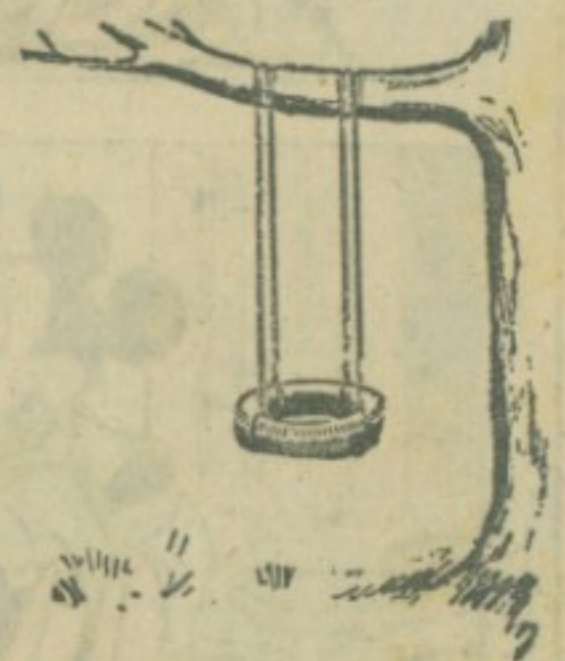
У свакодневном животу људи сусрећу разне памучне тканине а мало ко помисли да је процес од берача памука чија је зарада више него скромна, до финалног продукта, није нимало лак.

НАШЛА МЕСТО

И ово је једна реткост природе која није измакла оку фоторепортера. На јако меснатом и дебелом стаблу „сместила“ се бела рада са пуно цветова као да је код своје куће.

СВАКИ ФИЛМ: Мери Робертс домаћица из британског града Нита добила је од месних биоскопа сталну бесплатну улазницу. С пуним правом је ово заслужила јер читаних 50 година није пропустила ни један једини филм.

И ТО ЈЕ ЉУЉАШКА

Веома је згодно смишљено: један гумени точак причвршћен је за грану помоћу четири конопца и на њему може да се љуља двоје деце.

ЈЕДНО ЗБОРИ А ДРУГО ТВОРИ

индијски јоги по имену Махеш Махараџи недавно је гостовао у Данској. Приликом извођења својих вештина он је предлагао гледаоцима да у интересу свог здравља спавају на голој земљи. Само, оно што је другима препоручивао сам није радио. Један довитљиви фотограф је успео да га сними како небрижно спава у кревету са мадрцом.

КОБНА КРАТКОВИДОСТ:

недавно је један прозор у Риму упао кроз прозор у једну банку и отуда изнео хрпу новчаница. Брзо је пао полицији у руке. Али, у његовом цесу нису нађене новчанице од 10.000 лира како је он веровао да је узео, него гомила формулара који су били исте црвене боје. Омашка је настала услед кратковидости провалника, али она га је и спасла веће казне.

САМО ПРИ ЧИСТОМ ВИДИКУ:

знатан број ваздухопловних несрећа још при самом старту последица је слабе видљивости на аеродромима. Да би се ово отклонило, у Сједињеним Државама је донета одлука да цивилни авиони могу да полете тек ако видик пилота достиже најмање 400 метара.

НОВИ ПАПИРУСИ ПОРЕД МРТВОГ МОРА:

научна експедиција коју су сачињавала четири професора израелског универзитета у шпиљмама поред Мртвог мора пронашла је драгоцене археолошке налазе: 18 папирусних свитака. Веома добро очувани папируси потичу из 132 године и односе се на устанак „пророка“ Бар Кохбе против Римљана. Поред папируса откривени су скелети мушкарца, жена и деце, као и нека козметичка средства и делови одеће.

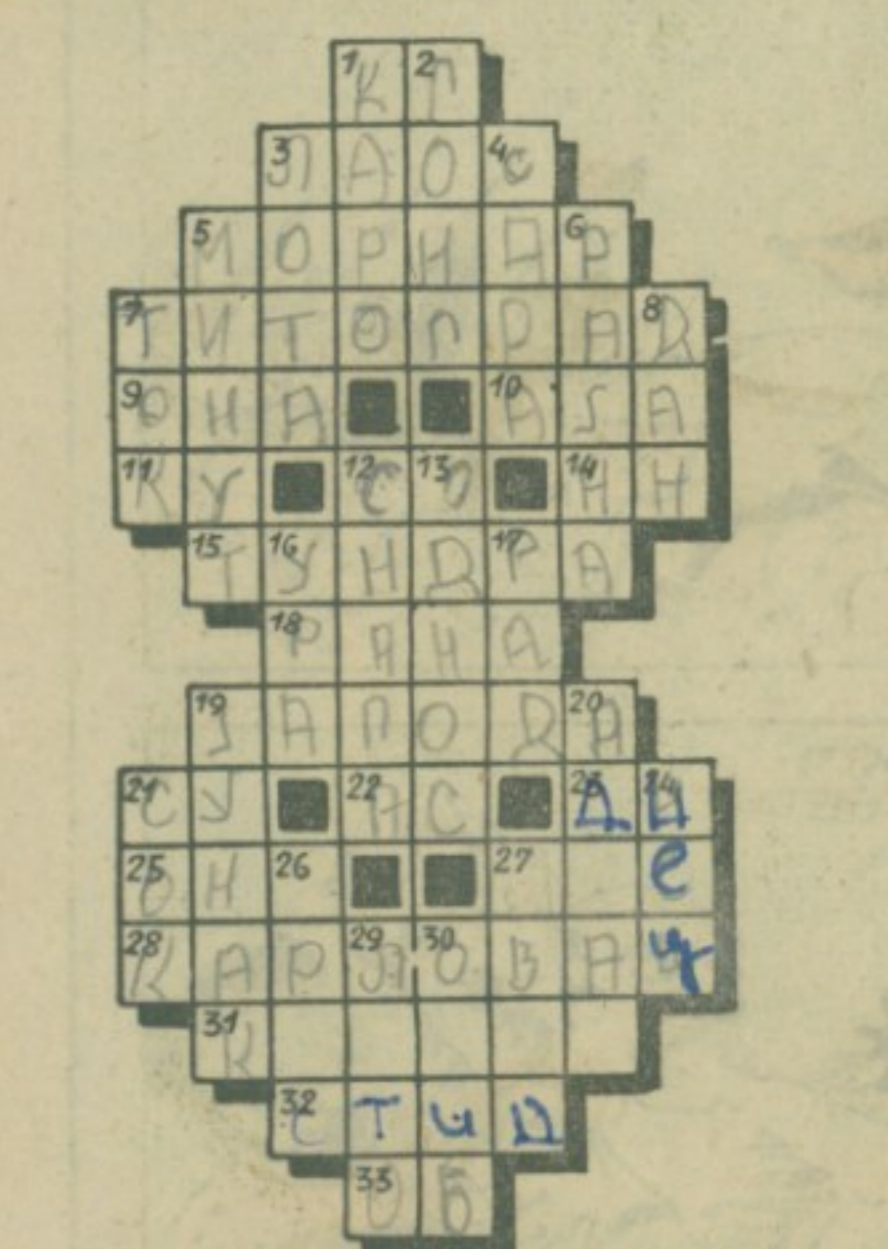
СПЕДИЦИЈА КОЈУ СУ САЧИЊАВАЛА

четири професора израелског универзитета у шпиљмама поред Мртвог мора пронашла је драгоцене археолошке налазе: 18 папирусних свитака. Веома добро очувани папируси потичу из 132 године и односе се на устанак „пророка“ Бар Кохбе против Римљана. Поред папируса откривени су скелети мушкарца, жена и деце, као и нека козметичка средства и делови одеће.

Водоравно: 1) скраћеница мере за тежину; 2) држава у Индокини; 5) поморац; 7) град у Црној Гори; 9) лична заменица; 10) света (турци); 11) грчко слово; 12) најпотребнији зачин; 14) скраћеница за познату особу; 15) велика баровита равнина у Сибиру; 18) повреда; 19) врста воћа; 21) француски ситан новац; 22) прака; 23) скраћеница за рачун; 25) лична заменица; 27) земљиште; 28) град у Хрватској; 31) хидратисани силикат алуминијума; 32) срам; 33) река у Сибиру.

Усправно: 1) боја у картама; 2) оркестарски инструмент; 3) аутор романа „Исландски рибар“; 4) део чизме; 5) део часа; 6) река у Немачкој; 7) кретање воде; 8) део седмине; 12) сила; 13) релација, веза; 16) сат, час; 17) посао; 19) херој; 20) француски романијер, аутор романа „Ред“; 21) тачност у биљкама; 24) мрежа; 26) град у Француској; 27) врста тканине; 29) томбола, лутарија; 30) острво на Јадрану.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

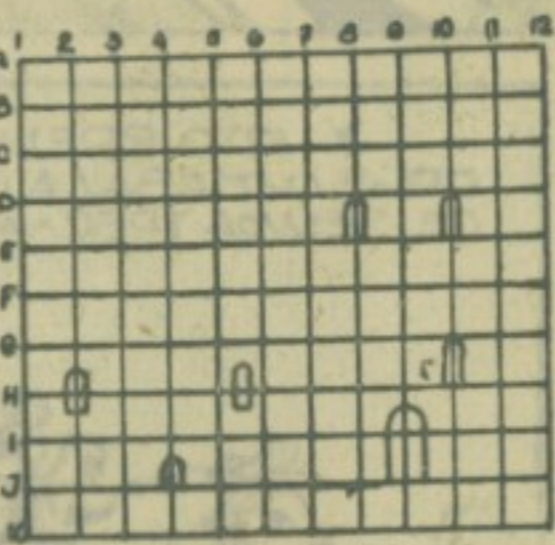
Водоравно: 1) што; 4) лед; 7) Стензивијат; 10) еог; 11) ови; 12) Уб; 13) боа; 15) љо; 16) Ласа; 18) Раун; 20) цер; 21) нич; 22) ткаља; 25) Аре; 27) сом; 29) Тел; 31) „Првенкапа“; 31) Ен; 35) Тар; 36) Лу; 37) нека; 39) кмет; 41) аја; 42) ара.

Усправно: 1) Штрбац; 2) тег; 3) он; 4) ли; 5) ево; 6) дивљач; 7) Сеул; 8) Лео; 9) Лион; 13) барка; 14) Ариље; 17) сет; 19) Уна; 23) арена; 24) Корнеј; 26) Кеплер; 27) сцена; 28) М(илован) В(идаковић); 29) та; 30) лаута; 32) ега; 33) Крк; 30) ка; 40) ма.

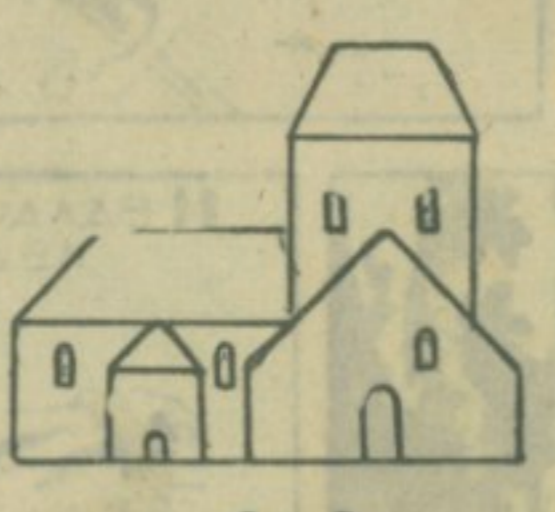
ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

ЗАГОНЕТНА РЕШЕТКА

Оловком у боји спојте тачке пресека линија, следећи доле назначена слова. Појавиће се леп цртеж. С7—С11, С11—А10, А10—А8, А8—С7, С7—

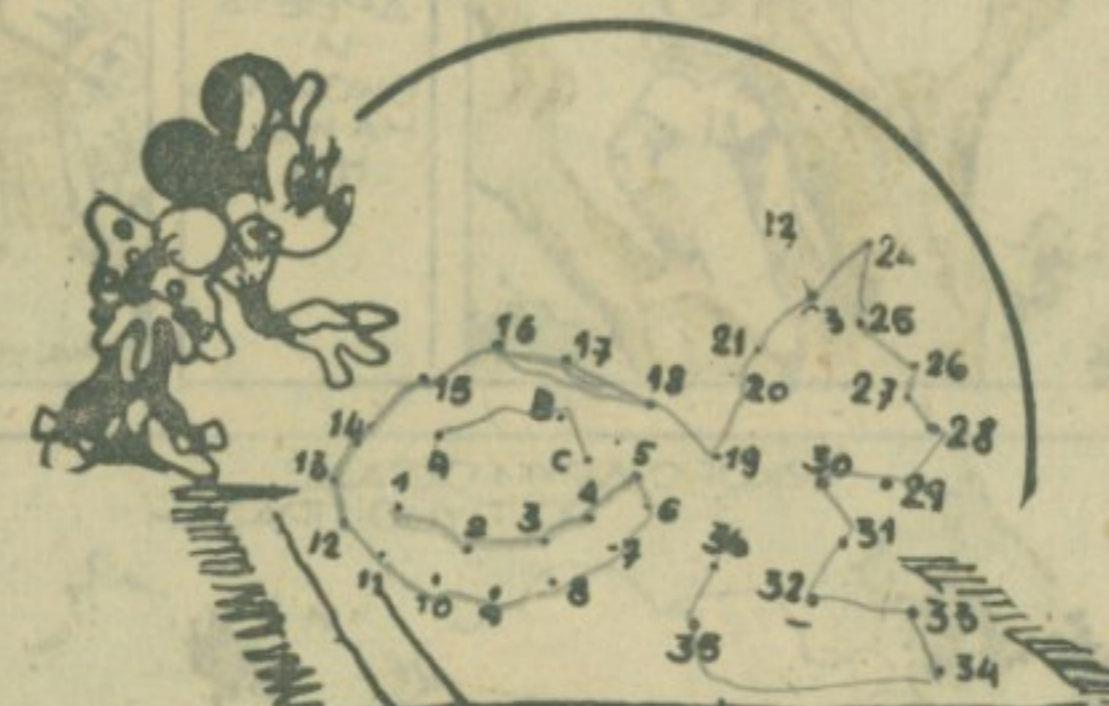

Г7, Г7—Г1, Г1—Е3, Е3—Е7, Г1—Ј1, Ј1—Ј12, Ј12—Х12, Х12—Е9, Е9—Х8, Х8—Ј6, Ј6—Х3, Х3—Г4, Г4—Х5, Х5—Ј5, Х3—Х5, С11—Г11.

ДА ИЛИ НЕ

Напишите на шест једнаких квадратних папирића три пута реч „да“ и три пута реч „не“. Савијте их и ставите у неки шешир. После тога, затражите од неког друга да вам поставља питања. На њих ћете одговорити кад извучете једну од картицица са „да“ или „не“.

„Ох, мој лепо тених!“

— Ох, мој лепо тених — вежете све цифре по редном броју а затим сва слова по азбучном реду. На крају повежите 21 са 23, 36 са 9, С са 3.

Зеленило у кући

Савијте на четворо квадрат папира зелене боје. Направите цртеж као на слици 1. Исеците. Развијте (сл. 2). Зацепите на жици као што показује сл. 3. Да бисте направили стабло, савијте више пута папирну траку, боје кестена (сл. 4), направите зарезе (сл. 5). Омотајте (сл. 6). Пошто сте направили више листова, склопите фигуру (сл. 7).

Јесте ли већ чули да...

... грчки математичар и географ Ератостен (276—195. пре наше ере) израчунао је помоћу најпримитивнијих инструмената да Земљин обим износи 39.690, а пречник 12.635 километара. Тачне цифре су 40.076 и 12.756 километара.

... запремина човечјег тела износи око 60—70 хиљада кубних сантиметара и одговара коцки са

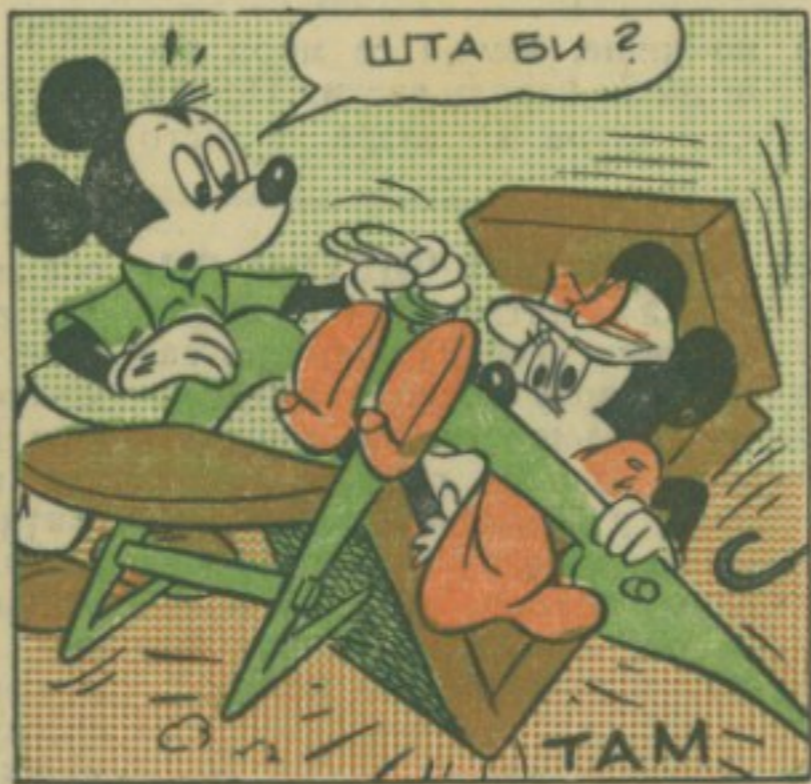

... испод Дурмитора налази се више језера од којих се једно зове Рибље. Занимљиво је да у овом језеру нема и никада није било риба.

... није добро скијати се без претходних припрема. Почетник који обично прво пута утроши толико енергије, рачунато у

килограмметрима, ко лико је потребно да се изнесе једна тона терета на први спрат.

КАО ИЗБЕЗУМЉЕН СТРАЖАР ЈЕ СИШАО СА ДРВЕТА И СКОЧИО НА КОЊА

У ТРЕЊУТКУ КАД СУ КОЊАНИЦИ КОЈЕ ЈЕ ПРЕДВОДИО БАЛЧКО ВОЗВОДА УЛАЗИЛИ У ШУМУ ОДЈЕДНОМ ИЗ ЈЕДНОГ ГРМА ИЗИЂЕ МЛАДИ БУГАРИН!

НАСТАВИЋЕ СЕ